National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 19 1980
NEWSPAPER SECTION
PERIODICALS JOURNAUX

Second class mail registration number — 1669.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 78 (2713) XXIX aastakäik — Teisipäeval, 21. oktoobril 1980 — Tuesday, October 21, 1980 — Üksiknumbri hind 50 centi

Moskva kinnitus rahutustele

WASHINGTON — N. Liidu võimud annavad nüüd ka omalt poolt kinnituse, et okupeeritud Eesti pealinnas Tallinnas toimusid hiljuti suuremad demonstratsioonid ja rahutused, milledest osavõtjad olid peamiselt koolinoored. Eestis ilmuv venekeelne ajaleht „Sovetskaja Estonia" märgib oma veergudel, et Tallinnas on „noorte grupid organiseerinud suuremaid avaliku korra rikkumisi".

Ajaleht ei kirjelda lähemalt demonstratsioone, nende iseloomu ja noorte nõudmisi, kuid avaldatud artiklist võib ridade vahelt siiski välja lugeda, et tegemist oli suurema noorte ülesastumisega maksva kommunistliku korra ja vene okupatsiooni vastu. Ajaleht kinnitab, et kohtuvõlmud on alustanud protsessi demonstratsiooni organiseerijate vastu ning kavatseb vastutusele võtta korda ja rahu rikkunud „huligaanid".

Noorte demonstratsioonidest kahel päeval võtsid teatavasti osa ligemale 2000 koolinoort, kes muu-hulgas nõudsid ka venelaste lahkumist Eestist ja kommunistliku riigikorra likvideerimist.

„Sovetskaja Estonia" teate tõid ära ka Ühendriikide suurlehed „New York Times" ja „Washington Post".

Teine kinnitus Tallinnas toimunud rahutuste kohta tuli Tallinna raadiolt 14. oktoobril. Saates mainiti, et Tallinnas on olnud tõsised ühiskondliku korra vastu suunatud eksimused, mis on põhjustanud elanikkonna keskel tõsist „pahameelt" ja „muret". Korrarikkujate vastu on tõstetud kriminaalsed süüdistused, kinnitati raadiosaates.

Edasi mainiti, et kogu asja uuritakse põhjalikult ja süüdlased langevad seaduses ettenähtud Karistuse alla. Korrarikkumise põhjusi saates ei mainitud.

Tallinna raadiosaadetes edasi antud teated on saadud Tallinna raadiosaateid registreerivalt teeninduselt.

Tallinnast on saadud veel telefoni teel täiendavalt andmeid, et 10 noort on arreteeritud, nende hulgas neli Polütehnilise Instituudi õpilast. Demonstratsioonid olid veel jatkunud 6. ja 7. oktoobril Toompea nõlvakul.

Ka Pärnus oli olnud koolinoorte demonstratsioone ja rahutusi. Tallinnas Kopli linnaosas olid demonstreerinud vene rahvusest koolinoored kuid need nõudsid endile paremat toitlustamist. Kogu Eestis kutsuti kokku lastevanemate koosolekud kus nõuti vanematelt noortele distsipliini kasvatamist.

See fakt, et venelased on rahutused avalikult omaks võtnud, kinnitab, et tegemist oli suuremate demonstratsioonidga, mida Moskva ei saanud enam paremagi tahtmise juures varjata nii oma rahva kui ka välismaa pilkude eest.

USA kohtuministeeriumi uurimiskomisjon ei sõida Tallinna

Ameerika Ühendriikide kohtuministeeriumi sõjaaegsete kuritegude uurimiskomisjon, kes pidi sõitma 23. oktoobril Tallinna, lükkas sõidu sinna määramata ajaks edasi. Eesti Võitlejate Ühingute Liidu poolt president Jimmy Carterile saadetud märgukirjale ei ole seni vastust tulnud, aga uurimiskomisjoni esimees Ryan kutsus 5. novembriks Washingtoni kokkusaamisele Eesti Võitlejate Ühingute Liidu esimehe Ylo Ansoni ja ajalehe Vaba Sõna toimetajad H. Raudsepa ja E. Vallaste, kuna kokkusaamise vahetalitajaks on Maido Kari.

Austraalias valiti Fraser tagasi

CANBERRA — Austraalias tuli uuesti võimule konservatiivne liberaalide partei peaminister Malcolm Fraseri juhtimisel. Partei kaotas siiski parlamendis ligemale paarkümmend kohta, kuna esialgsete andmete kohaselt on parteil parlamendis nüüd 9-kohaline enamus endise 48-kohalise enamuse asemel. Pahempoolne tööerakond tegi Bill Haydeni juhtimisel suuri pingutusi Fraseri kukutamiseks, lubades alandada makse, rakendada tasuta arstiabi, kulutada suuri summasid haridusele ja jagada mitmesuguseid toetusi perekondadele. Fraser seevastu taotles kokkuhoidu ja energilist võitlust inflatsiooni vastu. Liberaalide võit oli eriti teretulnud Austraalia eestlastele, lätlastele ja leedulastele, kuna Fraseri eelkäija tööerakonna peaminister Whitlam andis tunnustuse N. Liidu okupatsioonile Baltikumis, millise otsuse Fraseri valitsus võimule tulles tühistas.

Möödunud nädalal toimus Toronto Eesti Naisseltsi sügisene hooaja avamine Triinu-õhtuga. Pildil Susanne Kolga valmistub „Triinu" väljaandja poolt saadetud tordi lõikamisele, ümberringi tordihuvilised.

Foto: Vaba Eestlane

Lootused pantvangide vabastamiseks luhtusid

Iraani peaministri ülbe käitumine New Yorgis

NEW YORK — Ühendriikides viibinud Iraani peaminister Mohammed Ali Rajai atakeeris Liitunud Rahvaste Organisatsiooni julgeolekunõukogu koosolekul ägedalt Ameerika Ühendriike ja keeldus käsitamast Iraanis kinni hoitavate ameerika pantvangide probleemi, kuid hiljem toimunud pressikonverentsil väitis ta, et pantvangide küsimust on võimalik lahendada kui ameeriklased lõpetavad oma toetuse andmise Iraagile ja viivad Saudi Araabiast ära oma radaritega varustatud luurelennukid, mis Rajai arvates annavad Iraagile edasi informatsiooni iraani vägede liikumise kohta.

Julgeoleku nõukogu koosolekul oli peaminister Ali Rajai erakordselt ülbe, kinnitades, et tema riik on sõjas, kus Iraani kaotusi võib arvestada juba 50.000 inimesele.

Sellises olukorras ei ole 53 ameerika vangi saatusel mingisugust tähtsust, ütles peaminister.

Pressikonverentsil demonstreeris ta ajakirjanikele oma paljast jalga, mainides, et see jalg on shahhi salapolitsei keldrites toimunud piinamiste tagajärjel vigastatud.

Kui Ühendriikide valitsus lootis, et Mohammed Ali Rajai saabumisel New Yorki on Ühendriikide võimudel võimalik temaga kontakti astuda, siis see soov ei täitunud.

Peaministril oli siiski pikem kõnelus Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri dr. Kurt Waldheimiga, kuid selle kohtamise kohta ei antud informatsiooni. Peaminister nentis julgeolekunõukogu koosolekul, et ameerika pantvangide saatuse otsustab Iraani parlament,

kuid hiljem muutis ta oma esialgset seisukohta ja väitis, et vangid lastakse vabaks kui Ühendriigid lõpetavad oma toetuse Iraagile ja viivad Saudi Araabiast ära oma radariseadmetega varustatud luurelennukid.

Ameeriklastele oli teataval määral üllatuseks, et Iraani peaminister ei nõudnud enam ameeriklastelt vabandust Iraani sisemistesse asjadesse sekkumise eest shahhi valitsemise ajal. Rajai ütles, et Carteri administratsioon on selle vabanduse juba esitanud kuigi informaalselt.

Võitlusrindel on Iraagi väed jõudnud juba Abadani eeslinnadesse ning Iraani õlitsentrumi langemist oodati esmaspäeval. Ägedad tänavavõtlused jatkuvad ka Khorramshahris, kus suurem osa linnast on iraagi sõjajõudude valduses.

Kanada tagasihoidlik poliitika Madriidis

Inimõiguste rakendamise küsimust kavatsetakse käsitada ettevaatlikult

OTTAWA — Kanada valitsuse ringkondadest avaldatud arvamiste ja kommentaaride kohaselt käsitavad Kanada esindajad Madriidis toimuval Euroopa koostöö- ja julgeolekukonverentsi järel nõupidamisel väga ettevaatlikult inimõiguste rikkumise küsimusi kommunistlikkudes riikides. Kanada ei tõsta tõenäoliselt konverentsil esile üksikjuhtumeid inimõiguste rikkumise kohta, vaid nõuab üldsõnaliselt Helsingi kokkulepete inimõiguste klauslite respekteerimist.

Kanada välisminister Mark MacGuigan selgitas Kanada kavatsust Madriidi konverentsil äsja Winnipegis ukrainlastele peetud kõnes, kus ta mainis, et Kanada taotleb Madriidis inimõiguste respekteerimist Ida-Euroopa riikides vastavalt Helsingi kokkuleppetele.

Selle eesmärgi poole püüdmisel katsub Kanada aga vältida avalikke vastuolusid, mis võib halvendada nende inimeste olukorda, keda tahetakse abistada.

Välisminister nentis, et Kanada kavatseb Madriidis esineda tasakaalustatud ettepanekutega, käsitades ühest küljest inimõiguste küsimusi, kuid tõstes teisest küljest esile ka majanduslikud ja sõjalise julgeoleku probleemid. Sellele seisukohale on asunud ka Madriidi konverentsi küsimustega tegelev parlamendi komisjon,

kuigi terve rida etniliste gruppide esindajaid on komisjonilt nõudnud Kanada rangeid seisukohti inimõiguste rakendamise küsimuses

ja soovivad esile tõsta inimõiguste rikkumised kommunistlikkudes riikides.

Kanada võimud mainivad, et ka Ühendriigid kavatsevad Madriidi konverentsil tarvitusele võtta leebemad ja tagasihoidlikumad toonid, eriti inimõiguste rakendamise küsimuses. Lääne-Euroopa rahvad panevad samal ajal erilist rõhku julgeoleku ja usalduse loomise küsimuste viljelemisele Helsingi kokkulepete alusel.

Prantsusmaa ja N. Liit on välja töötanud omapoolsed ettepanekud desarmeerimiseks ning need tulevad tõenäoliselt käsitamisele ka Madriidis.

Kuidas nende küsimuste arutamine areneb, oleneb suurel määral konverentsi meeleoludest ja N. Liidu esindajate koostöötahtest.

Prantsusmaa president Hiinas

PEKING — Prantsusmaa president Valery Giscard d'Estaing viibib külaskäigul Hiinas, kus tal olid pikemad läbirääkimised ja nõupidamised Hiina uue peaministri Zhao Ziyangiga. President Giscardil oli ligemale neli tundi kestnud kohtamine ka kommunistliku partei esimehe Hua Guofengiga, mille kestel arutati läbi kõik maailma tulipunktide probleemid. Afganistani küsimuses ühtusid seisukohad täielikult, kuna mõlemad riigid nõuavad vene okupatsioonijõudude väljaviimist Afganistanist ja rahvale enesemääramise õiguse andmist.

Protest Balti riikide kaitseks

Ühendriikide välisministeerium esitas N. Liidu saatkonnale protesti „Soviet Life'is" ilmunud propagandaartikli pärast

WASHINGTON (Vaba Eestlase kaastööliselt) — Washingtonis tegutsevale Ühendatud Balti Ameerika Komiteele saabus mõni päev tagasi Ühendriikide välisministeeriumilt järgmine informatsioon:

„Käesoleva aasta oktoobri alguses esitas välisministeerium protesti N. Liidu saatkonnale Washingtonis ajakirja „Soviet Life" 1980. aasta augustikuu numbri kohta.

See number oli pühendatud Balti Vabariikide 40-aastasele nõukogude võimu all eksisteerimise teemale.

Välisministeerium informeeris saatkonda, et eeldatavalt mittepoliitilise ajakirja kasutamine selgelt poliitiliste vaadete levitamiseks on ebasünnis. Välisministeerium tuletas saatkonnale meelde, et Ühendriikide seisukoht Eesti, Läti ja Leedu suhtes jääb muutmatuks."

Kui Balti rahvusgruppide esindajad pärast eraviisiliselt välisministeeriumist küsisid, kuidas N. Liidu saatkond sellele protestile reageeris, siis vastati lakooniliselt, et see reaktsioon oli selline, nagu ette võis arvata. „Soviet Life" on kokkuleppe põhjal Ühendriikides ilmuv ingliskeelne ajakiri, mis tutvustab nõukogude elu.

Ajakiri toimetatakse N. Liidus, kuid trükitakse Ühendriikides.

Välisministeerium esitas oma protesti pärast seda kui ministeeriumi vastavate osakondade tähelepanu juhiti eraviisiliselt baltlaste poolt „Soviet Life" augustikuu propagandanumbrile, mis käsitab Balti riikide olukorda Moskva propagandameeste vaatevinklist. Välisministeeriumi protesti võib võtta kui Ühendriikide valitsuse reageerimist balti rahvusgruppide esindajate sammudele.

Uus mees Kossõgini asemele?

MOSKVA — N. Liidu 76-aastane peaminister Alexei Kossõgin on raskelt haige ning läänеriikide vaatlejatele saabunud andmeil asendatakse ta peatselt uue mehega. Arvatakse, et Kossõgini asemele nimetatakse uus peaminister käesoleval teisipäeval toimuval partei keskkomitee koosolekul. Kindlamaks Kossõgini mantlipärijaks on praegune peaministri asetäitja Nikolai Tihonov, kes on Kossõginist ainult aasta noorem, kuid kes ei kannata suuremate tervisehäirete all.

Uus koalitsioonivalitsus Itaalias

ROOMA — Itaalias lõppes ligemale kuu aega kestnud valitsuse kriis kui kristlik-demokraatide partei liikmel 54-aastasel Arnaldo Forlanil õnnestus koostada nelja partei koalitsioonivalitsust. Valitsusse kuuluvad kristlik-demokraadid, sotsialistid, sotsiaaldemokraadid ja vabariiklased, kuna kommunistid jäeti ka seekord valitsusest eemale.

HIIDLASTE SELTSI traditsiooniline
MARDIPIDU
laupäeval, 8. novembril 1980 kell 7.00 õhtul
Toronto Eesti Maja suures saalis
ETTEKANDEID — EINELAUD — BAAR — TANTS
Pääse $6.00 Laudade tellimine — E. Liik: 421-1139
Ütleme tere tulemast kõigile!

KANADA EESTI TEATER
ESTO '80 — I AUHINNA NÄIDEND
„KOHTUMINE VANAS MAJAS"
pühapäeva ÕHTUL, 2. nov. KELL 7 Lawrence Park Collegiate
Pääsmed eelmüügil tavalistes müügikohtades

Laupäeval, 25. oktoobril kell 7.30 õ. Eesti Maja suures saalis
EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
TULUÕHTU
EKN tegevuse majanduslikuks toetamiseks.
ÕHTUL MUUSIKALINE KAVA • Tantsuks mängib Enn Kuuskne orkester • Kutsekaardid tuluõhtuks saadaval EKN büroost Eesti Majast, tel. 465-2219

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

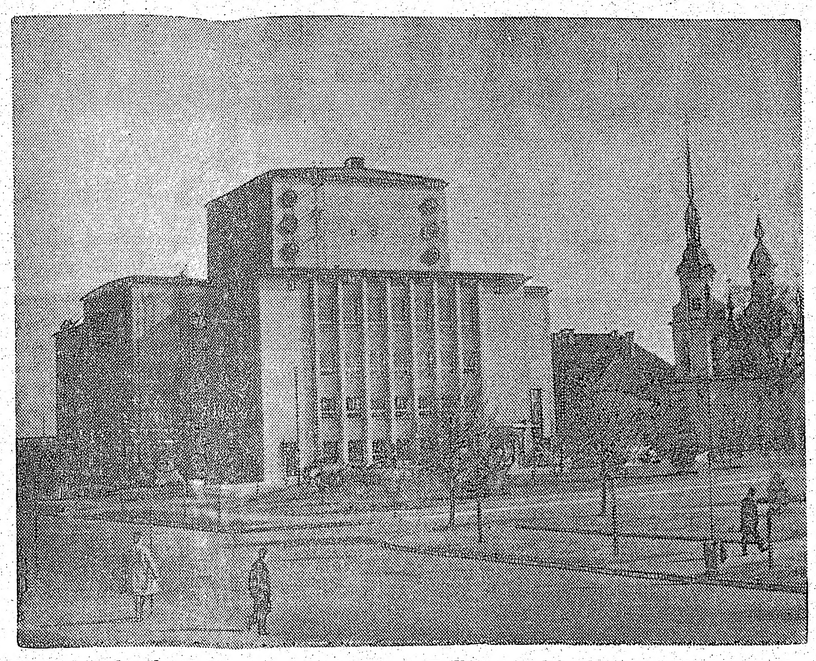

Sõjamõllus mahapõlenud Pärnu nägusa teatrihoone „Endla" asemele on kommunistliku korra ajal püstitatud Koidula nimeline teater, mis kastitaolise ehitusena ei tõsta eriti Pärnu linna arhitektuurilist külge.

Kommentaarid

Vabade ja täielikult tööliste oma kontrolli alla kuuluvate ametiühingute rajamisega Poolas ei lähe asjad kaugeltki nii libedalt nagu mõned optimistid esialgu arvasid. On tunnuseid, mis lasevad oletada, et kommunistlik partei ja poola ametivõimud mängivad ametiühingute asutamisega edasi ja tagasi, üles ja alla, väsitades töölisi ja nende juhte. Selleks on parteil ja valitsusel ka kõik võimalused, kuna võim, jõud ja õigus — kui seda kommunistliku korra juures üldse nii võib nimetada — on partei rusika all.

Näib, et tööliste juhte, kes tegutsevad Poolas vabade ametiühingute asutamisega, vintsutatakse pidevalt igasuguste ettekäänetega ning pannakse neile iga nurga taga jalga ette. Nii on raskusi ametiühingute registreerimisega, kuna kohus viivitab ilmselt sihilikult neile tegevusloa andmisega ning samal ajal teevad partei kontrolli alla kuuluvad senised ametiühingud suurt propagandat, et peletada töölisi eemale uutest vabadest ametiühingutest ja liita neid tugevamalt endiste ametiühingutega. Vanad partei ametiühingud töötavad nüüd mesikeeli hakata tööliste huvisid kaitsma kuigi nende poolt lendu lastud valed on selleks liiga otsitud ja läbipaistvad, et leida uskujaid.

Kuid töölised on oma nõudmiste esitamisel visad ja järelandmatud ning see teeb ilmselt parteimeestele muret, seda enam et Moskvas jälgitakse Varssavi võimumeeste igat sammu ning tehakse neile iga järelandmise ja eksituse eest peapesu. Tööliste kangekaelsuse murdmiseks ja nende petmiseks tulid parteimehed äsja avalikkuse ette uue võttega, nõudes töölistelt, et nad peavad oma uue ametiühingute keskuse põhikirja paigutama paragrahvid, millede alusel töölised vannuvad truudust kommunistlikule parteile ja sotsialistlikule süsteemile. Partei survel on ka kohus need seisukohad omaks võtnud ja selle taha on seisma jäänud ka vabade ametiühingute kinnitamine.

Tööliste juhtide poolt avaldatud seisukohtade järele võib oletada, et neile on täielikult selge, millist lõksu valitsus ja partei nendele kommunistliku parteile truuduse vandumisega üles seavad. Kui uued ametiühingud oma põhikirjas sõnaselgelt truudust vannuvad kommunistlikule parteile ning sellele ideoloogiale ja põhimõtetele, siis võtavad nad tegeikult endile endiste partei kontrolli alla kuuluvate ametiühingute ülesanded ning peavad täitama kõiki partei eeskirju ja korraldusi. Sellega langeksid ära ka streikimise ja töölistele paremate elutingimuste nõudmise võimalused. Lühidalt: uued ametiühingud ei oleks omaette iseseisvad tööliste huvisid kaitsevad organisatsioonid vaid partei filiaalid.

Ja nii see komplemine ja jõukatsumine Poolas käib päev päeva järele. Käesoleva nädala lõpul pidi tööliste juht Lech Walesa kohtama Varssavis kõrgete võimumeestega, et diskuteerida vabade ametiühingute registreerimise küsimust. Vaevalt see kohtumine töölistele soovitud tulemusi annab, kuna parteimehed teavad, et kui nad annavad töölistele ühe sõrme, siis peavad nad varsti andma terve käe ja tulemuseks oleks kommunistliku diktatuuri ja terrorisüsteemi järk-järguline kokkuvarisemine.

*

Venelastele ei ole vist keegi andnud välismaailmas nii head õppetundi, kui 54-aastane Toronto ärimees Wallace Edwards, kelle nõudmisel Royal Bank of Canada külmutas 36.000 dollarit N. Liidu saatkonna rahasid ja lubas need Edwardsile üle anda kui kohus teeb vastava korralduse.

Edwardsi ja N. Liidu valitsuse vahelised vahekorrad muutusid halvaks juba 13 aastat tagasi 1967 aastal kui Edwards N. Liidu saatkonna nõudmisel tegi Ottawas Montreali maailmanäitusel esinevale vene paviljonile mitmesuguseid trükitöid 36.000 väärtuses, millede väljaostmisest venelased loobusid ja ülbelt võlguoleva summa maksmata jätsid.

(Järg lk. 3)

Tülid põhiseaduse ümber

Vaielused, läbirääkimised, diskussioonid ja konverentsid näitavad, et Kanada põhiseaduse Inglismaalt kojutoomine ja selle muutmine on erakordselt keerukas ja komplitseeritud probleem, mille lahendamiskatsed võivad viia mõnede ekspertide arvates Kanada riigilaeva ohtlikesse karidest ohustatud vetesse. Sõnavõtud ja analüüsid põhiseaduse küsimuse ümber on lõhestanud Kanada senise ühtsuse, mis nagunii on kõikunud nõrkadel jalgadel, täielikult ribadeks ning viimasel ajal võib konstateerida põhiseaduse kojutoomise ümber erinevaid seisukohti väga laialdasel pinnal.

Võtame esmajoones vaatluse alla provintsid. Seni peeti põhiseaduse küsimuse lahendamisele suuremaks takistuseks ühelt poolt keskvalitsuse ja teiselt poolt provintsivalitsuste erinevaid seisukohti. Paljud asjatundjad ja avaliku arvamise kujundajad mainivad ajalehtede veergudel ja teistes publikatsioonides, et keskvalitsus ei saa ilma provintside nõusolekuta põhiseadust muuta ega Inglismaalt koju tuua. Vastukaaluks väidetakse, et Kanada põhiseaduses North America Art'is pole kusagil mainitud, et Ottawa keskvalitsus ja parlament ei saa põhiseaduse äratoomiseks talitada iseseisvalt ja omal käel ning peaksid selleks nõusolekut taotlema provintsidelt. Põhiseaduses on seni 1930-nendast aastast saadik tehtud muudatusi keskvalitsuse ja provintside ühisel algatusel ja nõusolekul ainult väljakujuneud tavade kohaselt, millel pole aga mingit legaalset alust.

Kuid lõhed ei pesitse mitte ainult keskvalitsuse ja provintside vahekordades. Juba varematel konverentsidel on selgunud, et provintsidel on põhiseaduse äratoomise ja selles muudatuste tegemise küsimuses erinevad seisukohad ning need erinevused kerkisid eriti silmatorkavalt vaieluste veepinnale äsja Torontos peetud provintside peaministrite konverentsil, kus ei leitud seda ühist võluvormelit, mis võimaldaks põhiseaduse äratoomiseks keskvalitsusega kokkuleppele jõuda. See konverents näitas, et provintside seisukohad on väga erinevad ulatudes kompromisse taotlevate peaminisrite arvamistest kuni keskvalitsuse kohtusse kaevamiseni.

Konverentsil selgus, et Kanada provintside peaministritest pooldab keskvalitsuse ettepanekut põhiseaduse küsimuse lahendamiseks ainult Ontario. Rauda sellele vastu on viis provintsi — separatistlik Quebec, õlirikas Alberta, ultrakonvervatiivne Manitoba, maapõuevaradega rikkalikult õnnistatud Briti Kolumbia ja Newfoundland, kes hellitab lootusi merepõhjast suurte õlivarude leidmiseks ja väljatoomiseks. Prince Edward Islandi ja Nova Scotia peaministrid mainisid, et nad ei saa enne oma valitsustega arutamist selles küsimuses lõplikku seisukohta avaldada ning New Bruniwicki ja Saskatchewani juhid avaldasid lootust keskvalitsusega kompromissi saavutamiseks. Seitse ägedamat keskvalitsuse vastu üles tõusnud provintsi eesotsas Quebeci separatistliku peaministri Rene Levesque'iga tõotasid keskvalitsuse kohtusse kaevata ning Ülemkohtult kindlat seisukohta taotleda keskvalitsuse ühepoolse tegevuse hukka mõistmiseks.

Kuid üksmeel ei valitse ka poliitiliste parteide ridades. Konservatiivid on ilmselt eriti lõhestatud ja kui parteijuht Joe Clark kritiseerib ägedalt valitsust põhiseaduse äratoomise pärast ilma provintside nõusolekuta, saades selleks eriti tõhusat toetust Alberta ja Manitoba provintsidelt, siis samal ajal toetavad mõjuvõimsa Ontario provintsi konservatiivide valitsus ja peaminister William Davis Trudeau ettepanekuid. Lõhesid ja eriarvamisi võib märgata ka Ottawas valitseva liberaalide partei ridades ning nende eriarvamiste avaldajatest ja kriiseerijatest on kõige ohtlikum Quebeci provintsi liberaalide juht Claude Ryan, kes omab liberaalide parteis separatistide juhi Levesque vastasena võtmepositsiooni ja kelle arvamistega Ottawa peaks tõsiselt arvestama.

Ka rahvusgrupid ei moodustada põhiseaduse äratoomise küsimuses homogeenilisi tervikuid. Nii leidub Quebeci prantslaste hulgas Trudeau ideede vastaseid ja nende pooldajaid ning samuti võib seda ütelda anglo-saksi päritoluga rahvusgrupi kohta, kuigi suurem osa inglise päritoluga kanadalastest pooldab tõenäoliselt põhiseaduse äratoomiseks provintside nõusolekut. Mis puutub aga kõigisse teiste rahvusgruppidesse, kes on suurenenud siin eriti pärast Teist maailmasõda toimunud tohutu immigratsioonilaine tulemusena, siis pooldab kaaluv osa neist Kanada põhiseaduse kiiret äratoomist ning Kanadale uue põhiseaduse kujundamist, mis vastaks moodsa suurriigi poliitilistele nõuetele.

Nii see küsimus kõigub hüpleva korgina lainetaval veepinnal, paljastades ühtlasi Kanada riikliku struktuuri kergelt kokkutraageldatud ja kärisema kippuvaid õmbluseid ja samuti ka riigimeheliku mõtlemise puudumist paljude poliitikute ja juhtide ajudes. Kõik keskvalitsuse ja Trudeau ideed ja kavatsused põhiseaduse äratoomiseks ja selle muutmiseks ei ole tõesti võibolla ideaalsed ja kõikidele sajaprotsendiliselt vastuvõetavad, kuid see ei tohiks siiski olla takistuseks põhiseaduse kojutoomisele ja sellele uue kuju andmisele. Selleks on vist viimane aeg kui Kanada tahab praeguses segipaisatud maailmas püsima jääda tugeva ja homegeense riigina.

K.A.

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat „VABA EESTLAST" — sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

Kanada võib jaguneda neljaks riigiks

Tuleviku analüüs Ühendriikide ajalehes

WASHINGTON (Vaba Eestlase kirjasaatjalt) — Ühendriikide pealinnas on viimasel ajal jällegi hakatud muret tundma selleüle, mis saab USA põhjanaabrist Kanadast. Taas tõstatakse küsimus: kas Kanada suudab hoida oma riiklikku terviklikkust, või on Kanada lagunemine paratamatu. Ja kui see lagunemine tuleb, siis võib praeguse Kanada asemele tekkida koguni neli eri riiki. See küsimus peaks huvitama ka tervet eestlaskonda vabas maailmas, on ju Kanada väliseestlaste üheks kõige tähtsamaks ja vitaalsemaks keskuseks ning suuremad muudatused Kanada riiklikus struktuuris tooks endaga kaasa ka olulisi muudatusi Läänemaailmas asuva eesti pagulaskonna seni eriti just Ülemaailmsete Eesti Päevade ergutusel järjest tihenevas globaalses koostöös.

Ühendriikide pealinna mõjukas päevalehes „Washington Post" avaldati 12. oktoobril pikem artikkel pealkirjaga „Goodbye, Canada" mille põhiteesiks on, et kahekolme aasta pärast Kanada riiki selle praegusel kujul enam ei eksisteeri. Selle „Hüvasti, Kanada" kirjutise autoriks on Virginia Ülikooli professor Don Nuechterlein, kelle erialaks on rahvusvahelised suhted, peatähelepanuga USA ja Kanada vahekordadel.

Anname järgnevalt edasi selle artikli kokkuvõtte ja põhilised väited, millega autor oma hoiatust põhjendab ja selgitab.

Lähtepunktiks on asjaolu, et hiljutisel Kanada peaministri Pierre Trudeau poolt kokkukutsutud uue põhiseaduse koostamise konverentsil ei saavutatud föderaalvalitsuse ja provintside vahel mingisugust kokkulepet ja see tähtis konverents lõppes nurjumisega. Siis kui Trudeau ei ole nüüd suuteline kiiresti leidma mingisugust vormelit, mis oleks vastuvõetav ühelt-poolt Quebecile, teiseltpoolt Kanada lääneprovintsidele ning kolmandast küljest Ottawa keskvalitsusele, näeb artikli autor arenemas järgmist stsenaariumi.

Quebeci separatistlik peaminister Renè Levesque, toetatuna Quebeci prantslaste laialdasest pettumusest, et Trudeau keskvalitsus murdis oma eelmistel üldvalimistel antud lubaduse uue põhiseadusega rajada uue aluse Quebeci omapära edendamisele ja autonoomia suurendamisele, valitakse 1981. aasta kevadel tagasi Quebeci peaministriks.

Põhinedes hääletusel saadud mandaadile, kuulutab Levesque välja Quebecis uue referendumi Kanadast lahkulöömiseks.

Teatavasti eelmine referendum selles küsimuses lõppes separatistide kaotusega, kuna osa Quebeci prantslasi soovis anda nii Trudeaule kui Kanada keskvalitsusele veel üht võimalust asjade ja vahekordade korraldamiseks ühtse Kanada raamides. Olles pettunud selles lootuses, hääletab Quebec kas 1981. aasta lõpul või 1982. aasta algul ennast iseseisvaks, jättes Levesque poolt juhitud valitsuse kätesse majanduslike sidemete korraldamise Kanadaga, võimalik et mingisuguse majandusliidu kujul Kanada ja poliitiliselt sõltumatu Quebeci vahel.

Peaminister Trudeau viib täide oma lubaduse ametist lahkumiseks, siis kui Quebec peaks Kanadast eralduma, kuna ta ei taha olla valitsusjuhiks, kelle ajal Kanada laguneb.

Trudeau ametist tagasiastumine ning ühegi teise suurt populaarsust omava Liberaalide Partei riigimehe puudumine, kes oleks võimeline Trudeau kohta nii parteijuhina kui peaministrina autoriteetselt täitma, vallandab juba praegu eksisteerivad tsentrifugaalsed tendentsid Kanada lääneprovintsides.

Olukord selles osas on eriti ohtlik ka selletõttu, et kolmes Kanada lääneprovintsis — Briti Kolumbias, Albertas ja Saskatchewanis — ei ole Liberaalide valitsusparteil möödunud veebruaris toimunud valimistest saadik enam ühtegi esindajat föderaalparlamendis. Ottawal seega puudub kõrgemal tasandil otsene kontakt valitsuspartei liini pidi Kanada lääneprovintsidega, samuti vastupidi — lääneprovintsidel Liberaalide valitsusega.

Lääneprovintsid ei ole rahul keskvalitsuse energiapoliitikaga ja ka majanduspoliitikaga laiemas ulatuses. Trudeau valitsus on hoidnud Albertas toodetava õli hinna Kanada siseturul kunstlikult madala ja Alberta saab selle müügist ainult 50 protsenti maailmaturu hinnast.

Samal ajal peavad aga lääneprovintsid maksma Ida-Kanadas toodetud tööstuskaupade eest hindu, mis on 30 kuni 40 protsenti kõrgemad, kui samasuguste kaupade hinnad Ameerika Ühendriikides.

Sellise olukorra vastu protesteerides teatab suuri looduslikke energiaressursse omav Alberta provints, et õli ja maagaasi tunduv hinnatõus on absoluutselt vajalik, selleks et oma loodusvarasid järkuvalt ekspluateerida. Kui Ottawa lükkab selle ettepaneku tagasi, siis Alberta teatab, et õliproduktsioon pannakse seisma, kuni sellele nõudele keskvalitsuse poolt vastu tullakse.

Keskvalitsus Ottawas kuulutab sellepeale välja riikliku ohuseisukorra sundides Albertat õli ja maagaasi edasi tootma, tehes küll mõningaid mööndusi Alberta huvidele. See aga Albertat ei rahulda ning Quebeci eeskujul korraldab provintsivalitsus referendumi lahkulöömiseks Kanadast, mis rahvahääletusel läbi läheb.

Ennast sõltumatuks kuulutanud Albertaga ühineb Vaikse Ookeani rannikul asuv Briti Kolumbia naaberprovints, soovides samuti ise otsustada oma hiiglaslike metsavarude ning kalatööstuse kasutamise üle, ning arendada Kanada tollidest vaba kaubandust oma Vancouveri sadama kaudu.

Nendega ühineb ka põllumajanduslik Saskatchewan, kelle territooriumil pealegi samuti paiknevad energiaressursid ja võibolla ka neljas praegune lääneprovints, Manitoba.

Kanadast on siis järgi jäänud vaid selle tööstuslik ja administratiivne keskus Ontario ja sellest Quebeci poolt äralõigatuna kaugel eemal neli Atlandi provintsi, milliste majandus on olnud pikemat aega depressioonis. Kuid Atlandiprovintsid Nova Scotia, New Brunswick ja Prince Edward Island, lootuses oma neljanda sõsara New Foundlandi hüdroenergiale ja selle rannavetes hiljuti avastatud õliallikatele, ning kaubandussidemetele ja võimalikule majanduslikule abile Ühendriikidest, ühinevad ja lahkuvad samuti Kanada föderatsioonist, moodustades kolmanda uue iseseisva riigi.

Tööstuslikult kõrgelt arenenud Ontario koos oma keskuse Torontoga jääb üksi, kuid on suuteline end muidugi täielikult ise majandama. Mõne aasta jooksul on Kanada lagunenud neljaks omaette maaks. Artikli autor muidugi lisab, et selline asjade käik on ainult hüpoteetiline, kuid sellega tuleb tõsiselt praeguses olukorras arvestada.

Majanduslik konjuktuur ei parane

STOKHOLM (EPL) — Rahvusvahelise valuutafondi (IMF) andmetel pole lähemal ajal loota maailmakonjunktuuri paranemist. Tööstusmaade produktsioon kasvab ainult u. 1% võrra aastas.

Eriti ohtlik on inflatsioon, mille kasvamine üha suureneb. Alates aastast 1972 on keskmine inflatsioon tööstusriikides olnud 7—12 %, kümme aastat varem oli inflatsioon ainult 4%.

Maksebilansis on tekkinud suured muudatused. Õlimaade bilansi ülejääk on tõusnud a. 1978 5 miljardilt tänavu 115 miljardile dollarile. Tööstusmaade ülejääk 33 miljardit on muutunud puudujäägiks 50 miljardi suuruses. Arengumaade puudujääk 36 miljardit on kasvanud 70 miljardiks.

Süüdi selles kõiges pole ainult õlihinna tõus. Süüdi on ka tööjõu koostis ja riiklikud regleerimised. Mitmel pool on valitsused ajanud ekspansiivset rahanduspoliitikat, aga see pole aidanud.

Viimasel ajal on mitmel pool siiski alustatud võitlust inflatsiooni vastu. Ilma selleta pole võimalik saavutada suuremat juurdekasvu, tööpuuduse vähenemist ja paremat maksebilanssi.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

25. ja 26. okt. dr. A. Mäe, 493-7231.

1. ja 2. nov. dr. J. Marley, tel. 921-7777.

Eestlane USA-s lennuvälja direktoriks

Tiheda lennuliiklusega Florida Naples linna lennuvälja ueks peamänedzheriks - eksekutiivdirektoriks valiti ühehäälselt Napelsi lennuvälja valitsuse poolt 34-a. Toivo Tammerk, kes seni töötas Tallahassee lennuvälja asedirektorina operatsioonide mänedzmendi alal. T. Tammerk lõpetas Rutgersi ülikooli, mille järele spetsialiseerus lennuliikluse alal.

Tallahassees töötas T. Tammerk viis aastat. Naples lennuvälja direktori kohale kandideeris 20 isikut, kellede hulgast lõppeks välja valiti T. Tammerk. Viimane teatas pärast ametissevalimist, et tahab hoolitseda selle eest, et Naples lennuväli jääks esmaklassiliseks ja hästi majandatud lennuväljaks.

Kõne all on olnud lennuväljale uue lennuhoone ehitamine. Küsimus tuleb lahendada uuel direktoril. Naples lennuväljal on igapäevased lennuühendused üle USA kuni Alaskani. Toivo Tammark on arhitekt Heino Tammerki poeg, kes eluneb Tuskahoes, N.Y.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Kui Edwards aastate jooksul katsus mitmesuguste võtetega oma töötasu kätte saada, mis tal ei õnnestunud, siis astus ta hiljuti desperaatse sammu ja lasi Toronto sadamasse saabunud vene kaubalaeva „Stanislavskyi" N. Liidu valitsuse vastu esitatud nõudmise katteks aresti alla panna. Venelaste viha oli suur ja nende saatkonnast Ottawast hakkasid kostma ärritatud ja närvilised hääled. See oli ju ennekuulmatu, et üks väike ärimees hakkab suure ja vägeva N. Liidu valitsusega protsessima! Ja veel milline häbematus — tembeldada N. Liidu valitsust oma võlgadest kõrvale hiilivaks ebaausaks suliks!

Ummikust välja pääsemiseks ja laeva vabastamiseks leiutasid Moskva huvisid kaitsvad Kanada advokaadid uue triki — „Stanislavskyi" ei kuulu N. Liidu valitsusele vaid hoopis-tüüpi Venemaal tegutsevale laevaühingule Murmansk Shipping Co.-le. Laev lasti vabaks kuid võis Torontost lahkuda alles pärast kui venelased olid maksnud kuni olukorra selgumiseni Ontario Ülemkohtusse 100.000 dollarilise kautsjoni. Praegu selgitatakse, kuivõrd tugevale alusele baseeruvad advokaatide väited, et laev kuulub N. Liidus tegutsevale eraviisilisele laevaühingule Murmansk Shipping Co.-le. Siin näib tegemist olevat üsna lihtlabase veesegamise katsega, kuna N. Liidus ei tegutse eraisikutele kuuluvaid laevandusettevõtteid — kõik laevad ja laevaühingud kuuluvad riigile ning on alistatud Kremli kontrolli alla kuuluvasse nõukogude süsteemi.

Royal Panga samm N. Liidu saatkonna summade kinnikülmutamiseks on tekitanud uue vihatormi Ottawas N. Liidu saatkonnas. Saatkonna propagandamees Igor Lobanov väitis, et raha külmutamine ja vene laeva aresti alla panemine on ebaseadusliked aktid ja kujutavad endist rahvusvahelise õiguse skandaalset rikkumist. Lobanov kiitles, et venelased maksvad alati oma võlgasid, kuid jättis selgitamata, miks Edwardsile tema töötasu 13 aasta jooksul vaatamata paljudele nõudmistele välja ei makstud.

Ja meil teada olevatel andmetel ei ole venelased tasunud Kanada valitsusele ka nende kahjustuste eest, mida tekitas mõni aeg tagasi Kanada territooriumile alla langenud vene maailmaruumisõiduk. Kas Kanada valitsus ei peaks ligemale 10 miljonile dollarile ulatuva kahjutasu kättesaamiseks hakkama rakendama samalaadseid võtteid, mida kasutas Wallace Edwards?!

AMI

Toronto Eesti Täienduskoolil on tihe kontakt Toronto linna koolivalitsusega, mis toimub Keelepärandi Nõuandva Komitee kaudu. Eesti Täienduskooli esindajaks selles komitees on meie koolikomitee esimees Hans Lupp (paremal), kes esitatud pildil annab ühel kokkutulekul koolivalitsuse direktorile Duncon Green'ile mälestusesemena üle eesti õllekapa.

Järgmise ESTO saatus Austraalias otsustamisele

Suured kaugused ja väike eesti ühiskond takistavateks teguriteks

Stokholmis toimunud ESTO-80 pidustuste ajal korraldati eestlaste asukohamaade esindajate ja ESTO-80 toimkondade liikmete vaheline nõupidamine, et põhimõtteliselt arutada järgmiste neljandate Ülemaailmsete Eesti Päevade korraldamist, aega ja asukohta. Koosolekut avades ütles ESTO-80 peakomitee esimees Richard Norvell, et rääkides ülemaailmseist eesti päevadest, tuleks mõelda nende tõeliselt globaalseks muutmisele. Seni on Esto peoperemeestena tegutsenud Kanada, USA idarannik ja Rootsi eestlaskonnad. Lisaks neile elab eestlasi veel tihedalt USA läänerannikul ja Austraalias. Mõlemail viimatinimetatud kohtadel on suuri kogemusi kohalike eesti päevade korraldamisega. Miks ei võiks kaaluda järgmise ESTO korraldamist kas USA läänerannikul või Austraalias?

Ta lisas, et kuigi võiks arvata, et need päevad ei kujune senini nähtud suurte rahvahulkade kogunemiseks, siis vastuvaidlematult oleksid sealseile eestlasile need uue tegevusinnu ja elujõu süstiks. Järgmiste päevade aja määramisel peaks ka silmas pidama, et praegusest neljaaastasest olümpiatsüklist välja pääseda, mistõttu ESTO võiks korraldada juba 1983. a., et siis 1987 koguneda suurejooneliseks laiu rahvahulki kokku toovaks pidustuseks kusagil USA idaranniku keskuses.

Neile mõtetele järgnenud sõnavõttudel ei jõutud mingile kindlale tulemusele.

USA läänerannniku eestlaste esindajad leidsid, et nende piirkond ei tule mitmel põhjusel järgmise ESTO asukohana kõne alla.

Austraalia eestlaste poolt võtsid sõna Austraalia Eesti Seltside Liidu (AESL) abiesimees Tiiu Kroll-Simmul ja ESTO-80 Austraalia komitee esimees Paul Kimmel, kes rõhutasid, et neil puuduvad Austraalia eesti organisatsioonide volitused sellise otsuse tegemiseks. Kuid nad lubasid tehtud ettepaneku kanda ette AESL-le kui kohaliku eestlaste katusorganisatsiooni kaudu kogu Austraalia eestlaskonnale. Nad märkisid lisaks, et praegu on juba käimas järgmiste XI Austraalia Eesti Päevade eeltööd, mis toimuvad 1981. a. lõpul Melbourne'is, misjärel sellele järgneksid uued päevad 1984. a. Adelaide'is.

Neid asjaolusid arvestades võiksid ESTO pidustused Austraalias olla põhiliselt laiendatud kohalikud pidustused, millele oma panuse annaksid nii tegelastena kui ka pealtvaatajaina väiksemad ülemeremaade kontingendid.

Sellele koosolekule järgnevalt teatas ESTO-80 peatoimkonna esimees Norvell oma sõnavõtus laulupeol, et järgmised Ülemaailmsed Eesti Päevad toimuvad Austraalias, kuigi Austraalia esindajad olid sellele ettepaneku ainult tingimusi vastu võtnud.

Kuna kogu küsimus nõudis kiiret lahendamist, pöördus AESL juhatus kõigi oma liikmesorganisatsioonide poole võimalikult peatselt oma seisukohtade esitamiseks. Eelseisvate Eesti Meeslaulu Päevade puhul Melbourne'is on varutud aeg ja võimalus organisatsioonide esindajail selles küsimuses nõu pidada. Organisatsioonid, kellel pole võimalik oma esindajat Melbourne'i saata, võivad oma seisukohad teatavaks teha kirjalikult. Alles nende koosolekul vastu võetud, kui ka kirjalikult saadetud seisukohtade alusel, koostab AESL juhatus üldise kokkuvõtliku Austraalia eestlaskonna seisukoha ÜEP korraldamise suhtes Austraalias ja teatab siis sellest Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu kaudu ka teistele eestlaste asukohamaadele.

Austraalia eestlased küsivad, et kuna ÜEP peaeesmärk on kahesugune, ühelt poolt eestlaste vabadusnõude propageerimiseks ja teiseks kõigile eestlastele ülemaailmses ulatuses ühendava mõju avaldamist, siis on vajalik leida, kas suudetakse neid eesmärke siin Austraalias küllaldaselt saavutada?

Suurte kauguste tõttu võidakse kõige optimistlikumate hinnangute kohaselt arvestada vaid paari tuhandega, mistõttu tekib küsimus, kas ollakse suutelised sellises ulatuses maailma tähelepanu äratama nagu seda suudeti Rootsis? Kas suudetakse isegi Austraalia avalikkuse tähelepanu äratada?

Selle kõrval leitakse, et kohaliku eestluse aktiivsuse elustamiseks ja rahvuslikule tegevusele konkreetse eesmärgi andmiseks oleksid sarnased ÜEP teretulnud. Samuti on selge, et Austraalia eestlaskonnas on küllalt suurte kogemustega isikuid sellise suurürituse läbi viimiseks ühes sealses suurimas keskuses. Kuid esialgul on veel lahtine, kas need isikud on valmis ja tahtelised sellise suure töö tegemiseks.

Austraalia eestlased arvestavad ka mujal maailmas ilmunud eesti ajalehtedes avaldatud arvamusi, et ÜEP Austraaliasse viimisega jääks eesti suurürituset eemale eesti noorus 7—8 aasta kestel, sest majanduslikud põhjused ei luba nii kaugele sõita.

Kõiki neid ja muidki põhjusi ja eeldusi tahetakse arutada eeloleval kokkutulekul enne lõpliku otsuse tegemist, kaaludes kas korraldada ÜEP Austraalias. Kui jah, siis kas Sydneys, Melbourne'is, Adelaide'is või Canberras ja millal, kas aastavahetusel või juunis/juulis? Teiseks võimaluseks on Adelaide XII Eesti Päevade korraldamine üks aasta varem, s.o. 1983 ja kuulutada need Ülemaailmseiks Eesti Päevadeks (ESTO-83)? Või kolmanda võimalusena lükata Melbourne XI Eesti Päevad ühe aasta võrra edasi, 1982. aastale ja kuulutada need ÜE Päevadeks (ESTO-82).

Kuid lõpuks AESL esimees R. Kalamäe ütleb, et peab olema küllaldaselt teotahtelisi kaasmaalasi nende päevade korraldamiseks ja kaugelt tulevate külaliste vastuvõtmiseks.

ESTO-80 analüüsimisel

Rootsi videofirma filmis eestlaste suurpidustused

STOKHOLM (EPL) — Esinduse naisringi korraldusel toimus kolmapäeval, 24. septembril Eesti Majas ESTO-80 kohta arutlusõhtu, mille avas naisringi esinaine Kulla Velliste. ESTO-80 arutluslaudkonnast võtsid osa Esto esimees Richard Norvell, sektsioonide juhid Aksel Mark, Heldur Velliste ja Leo Karupää ning Esto informatsioonijuht Siim Saare. Õhtust võttis osa hulk Stokholmi eestlasi ja keskustelu oli elav.

Rahva hulgas oli näha ka ESTO-80 toimkondade juhte, kes vajaduse puhul andsid selgitust nende töösse puutuvais küsimusis.

Eriti elavalt arutati rootsi massimeediumide positiivset suhtumist eestluse küsimusse.

Tõsteti esile, et rootsi eestlaskond suhtus kõigiti positiivselt ja abistavalt Esto ettevalmistustesse, ainult mõni üksik eestlane töötas Esto vastu algusmomendist kuni läbiviimise momendini, nende hulk oli aga nii väike, et aitaks ühe käe sõrmedest nende üleslugemiseks.

Majandussektsioon selgitas, et loodetavasti tuleb Esto majanduslikult endaga välja, kuid mingit kindlat ülevaadet ei saa teha enne kui kõik arved on sisse tulnud. Momendil näiteks pole veel Johanneshovi Jäästaadion ega Messihall oma arveid esitanud.

Avaldati ka kahetsust, et „erahuvid" on tegemas ESTO-80 albumit. Seni on Toronto ja Baltimore Esto-

Vaatamata sellele vahelehüppele, teeb Esto peakomitee oma ametliku pildialbumi, mille toimetab kirjandustoimkond ja selle juht Kalju Lepik.

Album ilmub aastavahetusel. Kõiki amatöörfotograafe on kutsutud oma pilte selleks sisse saatma.

ESTO-80 on filmitud n. videoga ühe rootsi videofirma poolt. See läks maksma ligi 50.000 krooni. Kuid enne kui seda filmi redigeeritakse ja kokku lõigatakse, peab olema selge kas Esto peakomiteel on vastavad summad olemas.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Mag. V. Eiso suri

Olles asumas elama New Yorgist Connecticuti, haigestus teisipäeval teel autos mag. Voldemar Eiso. Ta viidi haiglasse, kus suri.

Kirikujuhid okupantide külalised

Luteri maailmaliidu Euroopa kirikute kongress Tallinnas

STOKHOLM (EPL) — Tallinnas peeti Luteri maailmaliidu Euroopa kirikute kongress, millel oli ka poliitilisi aspekte, kuna päevakorras olid ka Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverents Madriidis ja kirikute ülesanded, Euroopa vaimne ja poliitiline olukord, kuulutus rahu teenistuses jne.

Nõukogude esindajad olid eriti huvitatud just nendest küsimustest ja kongressi juhtkond võeti m.h. vastu nn. Rahukaitsekomitees, ülemnõukogu presiidiumis ja kultuurisidemete ühingus..

Pressikonverentsil seletas maailmaliidu peasekretär dr. Carl Mau, et kirikud peavad lubamatuks, et maailmas relvastusele kulutatakse rohkem kui sotsiaalseiks vajadusiks:

„Mina kui luterlane pean täiesti alusetuks president Carteri nn. piiratud tuumasõja doktriini. Iga aatomsõda tähendaks ülemaailmset katastroofi. Evangeelsed luterlikud kirikud teevad kõik neist oleneva, et säilitada Euroopa julgeoleku- ja koostöönõupidamise vaimu" (dr. Mau mõtleb siin Helsingi kokkuleppe vaimu).

Austusavaldused Ernst Jaaksonile

Sadakond kaasmaalast kogunes 28. septembril N.Y. Eesti Majja, et avaldada lugupidamist hiljuti juubelisünnipäeva tähistanud E.V. esindajale Ernst Jaaksonile kui mehele, kes on kogu oma jõu ja võimed andnud oma isade maa ja rahva teenimiseks. Kogunenute seas oli juubilari isiklikke sõpru ja arvukalt siinsete ameerika eestlaste org-ide tegelasi.

Kokkutulek toimus juubilari kutsel, kuigi see oli kavandatud varem org-ide algatusena. Meeleolukülluselõhtul üteldi juubilarile arvukalt siirasõnalisi õnnitlusi ühes tänusõnadega tema senise töö eest.

(VES)

Eestlanna New York Timesi juurde

Eestlanna Tiina Loite sai kohe pärast Kalifornia ülikooli lõpetamist ametisse suurlehe New York Timesi juurde.

Loite lõpetas augustis Stanfordi ülikoolis õpingud televisiooni, raadio ja ajakirjanduse alal magistri kraadiga.

Tiina Loite on sündinud New Yorgis arhitekt Manivald Loite ja ta abikaasa Silva tütrena. Ta käis New Yorgis eesti koolis, võttis osa gaidlusest ja kuulub akadeemiliselt korp. Filiae Patriae liikmeskonda.

Kreml pakub kaubavahetust Eestiga

STOKHOLM (EPL) — Dagens Nyheter avaldab „eksklusiivse" artikli (vahendatud agentuuri APN kaudu...) N. Liidu väliskaubandusministri abi Juri Brezhnevi sulest, kes on N. Liidu parteijuhi poeg, kus see pakub suurendatud kaubavahetust Rootsiga. Sel puhul on lubatud suuremat kaubavahetust ka „balti liiduvabariikidega".

Muuseas tahetakse koos rootslastega teostada projekteerimist ja ehitamist ka „mõnel kolmandal maal". Peale selle soovitakse suurejoonelist teaduslike ja tehniliste teadmiste vahetamist koos masinate ja mehhanismide vahetamisega.

N. Liit tahab eksportida Rootsi masinaid, mille alal „N. Liit on kaugel ees maailmas" (metallilõikajaid, presse, sepahaamreid, jõujaamade, elektrotehnilist, metallurgilist varustust ja traktoreid).

Omalt poolt sooviks N. Liit osta Rootsilt laevu, elektrotehnilist materjali, õli- ja gaasipuurimise aparatuuri (eriti merel). Veel soovivad venelased saada toiduainetetööstusseadeldisi, liiklustehnilisi aparaate jne.

Võimalikest Rootsi poolt antavatest krediitidest pole artiklis juttu. Tulevik näitab, kuipalju selle pakkumise taga on Rootsile vastuvõetavat reaalsust. N. Liidu—Rootsi kaubaleping kohe pärast Teist maailmasõda pole just positiivseks eeskujuks.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____ 19____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST ABIKAASAT JA ISA

WALTER PÜSS'i

sündinud 7. novembril 1907 Võrumaal
surnud 8. oktoobril 1980 White Rock'is, B.C.

mälestavad sügavas leinas

abikaasa SENTA
poeg VELLO
SUGULASED kodumaal

MÄLESTAVAD LEINAS

VALTER PÜSS'i

sündinud 7. novembril 1907 Võrumaal
surnud 8. oktoobril 1980 White Rock'is, B.C.

hr. V. KAPSTA
perek. K. JÜRGENS
perek. I. LUKSEPP
perek. NAANO
perek. A. VIRKUS

KODU-EESTIS UINUS IGAVESELE UNELE MINU KALLIS ÕDE, NAISEÕDE, KALLIS EMA JA VANAEMA

SALME SILVET

sündinud 19. oktoobril 1921
surnud 9. septembril 1980

Mälestavad kurbuses

Puhka rahus
kodumaa mullas.

META OTTO abikaasaga
tütar EVE ja väike KRISTI Kodu-Eestis

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA JA RISTIISA

KARL POOL'i

mälestavad kurbuses

HANS ja HELJO KASK
MARKUS ja IRENE KASK
ATS ja MAIMU HELLAT
mamma KALLAS

LAHKUS MEIE UNUSTAMATA HEA SÕBER

KARL POOL

Mälestavad kurbuses

IRJA ja HEINO
KAARINA ja CLIFF
RAY

ARMAST

ERICH AMOS't

leinavad

JÜRI ja ÕIE

Meie südamlik tänu kõikidele sugulastele, sõpradele ja tuttavatele, kes minu abikaasa ja isa

JULIUS PÕDRA

viimset teekonda lilledega kaunistasid ja meid meie rasketel tundidel lohutasid. Eriline tänu õpetaja Tõnis Nõmmik'ule leinatalituse eest ja pr. Nelli Igav'ale südamliku laulu eest.

Leinaja lesk LINDA
Poeg TIIT

RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS SIIT IGAVIKKU MEIE KALLIS VEND, NAISEVEND JA ONU

JULIUS KAEV

Sündinud 23. detsembril 1903 Käinas, Hiiumaal
Surnud 30. septembril 1980 Tallinnas

Valusas leinas mälestavad

Puhka kallis, kodumullas —
lõppenud Su valutee.
Mälestuste kuldses lõngas
iial Sa ei ununе!

õde MILJA MADRUS perekonnaga Torontos
õde SALME EHBRECHT abikaasaga Torontos
õde ALINE HURMIK perekonnaga Rootsis
vend LEMBIT perekonnaga Rootsis
vend ROBERT perekonnaga Tallinnas
AUGUST VÄLI perekonnaga Torontos
SUGULASED ja SÕBRAD Kodu-Eestis

ARMAST ISA JA SUGULAST

PRIIDU KASE't

sündinud 25. oktoobril 1901 Saaremaal
surnud 17. oktoobril 1980 Thunder Bay's

mälestavad leinas

POEG abikaasaga Thunder Bay's
T. PUSKAR perekonnaga

ARMAST VENDA

BERNHARD HOLMBERG'i

sündinud 10. aprillil 1904 Hiiumaal
surnud 16. oktoobril 1980 Uus-Meremaal

leinavad kurbuses

Isa, Sinu kätte
annan mina oma vaimu!
Luuka 23:46

ÕDE ja VENNAD perekondadega Torontos
ÕDE perekonnaga Kodu-Eestis

ARMAST VENNA- JA ONUPOEGA

BERNHARD HOLMBERG'i

mälestavad leinas

LUISE
VIRVE ja MARTIN
VELFRID perekonnaga

ARMAST ÕNUPOEGA

BERNHARD HOLMBERG'i

mälestavad täditütred

L. EISTRAT, M. TÜRI, A. VELLEND, T. EARL, V. VESKI
perekondadega

LAHKUS IGAVIKKU MEIE ÜLIARMAS JAHISÕBER

RUDO SAIDLA

Mälestavad leinas ja kaastundes abikaasale järeltulijatega

L. PLOOM, A. NÜÜD, H. RIKO,
E. SAAR ja H. SÄRG abikaasadega

LUGUPEETUD KLUBI LIIGET

RUDO SAIDLA't

mälestab leinas

HAMILTONI PENSIONÄRIDE KLUBI

ARMAST SÕPRA JA HEASÜDAMLIKKU NAABRIT GEORGIAN BAY KALDAILT

ERICH AMOS't

mälestavad kurbuses

V. ENDE perekonnaga
B. HÄRM perekonnaga
P. KADARIK perekonnaga
S. PREEM perekonnaga
H. RIST perekonnaga
H. SEPP perekonnaga
R. TOMSON perekonnaga

ARMAST ÕE- JA TÄDIMEEST

PAUL VIIKSALU

sündinud 14. märtsil 1899 Tallinnas
surnud 18. oktoobril 1980 Torontos

mälestavad kurbuses

JOHN PÕLDVEE abikaasaga
ELISE LAIGAR
AASA SÜLD perekonnaga
MATI PÕLDVEE perekonnaga
ILME LILLEVARS
HILDA URB Eestis

ARMAST KLASSIVENDA
TARTU REAALGÜMNAASIUMI 48-DAST LENNUST

ERICH AMOS't

leinavad

T. HURT perega
A. IRS abikaasaga
E. KUHI perega
E. KÄRNER abikaasaga

ARMAST SUGULAST

BERNHARD HOLMBERG'i

mälestavad leinas

L. ÜKSIK abikaasaga
M. KAJU New York'is
E. KAJU perekonnaga

ARMAST SUGULAST

ERICH AMOS't

mälestavad kurbuses

HEINO ja ELSA VELLNER

KALLIST SUGULAST JA SÕPRA

BERNHARD HOLMBERG'i

mälestavad leinas

JAAK AUNBU abikaasaga
ELVINE AUNBU
JOHANNES PELLIS
JULIUS VANASELJA abikaasaga

ARMAST

ERICH AMOS't

mälestavad kurbuses

KONRAD SEPP abikaasaga
RAOUL SEPP abikaasaga

LAHKUNUD

BERNHARD HOLMBERG'i

mälestavad

MARIE EISTRAT
BERTA ja LEO KASK
HELJO ja VALFRED PAABOR
ADA ja BERNHARD JÕE
REET ja EINAR EISTRAT
RENATE ja EDGAR MARTEN

LAHKUS LUGUPEETUD KOLLEEG

dr.agr. ELMAR JASKA

Sündinud 2. mail 1910 Viljandimaal
Surnud 8. oktoobril 1980 Ottawas

Mälestab

EESTI AGRONOOMIDE KOONDIS KANADAS

LUGUPEETUD KRUNDIOMANIKKU JÕEKÄARULT

KARL POOL'i

mälestab

ÜHING EESTI SUVEKODUD JÕEKÄARUL

ARMAST

JULIE ONNO't

sündinud 1891 Eestis
surnud 5. oktoobril 1980 Stokholmis

mälestavad leinas

SUGULASED Kanadas ja Ameerikas

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ☎ 489-8992

Piiskop jutlustas Eesti Kodus

Pühapäeval, 12. oktoobril, toimus Torontos Eesti Kodus lõikusetänupüha jumalateenistus, kus jutlustas piiskop K. Raudsepp, kes selgitas piltlikult tänupüha mõtet ja tähendust. Jumalateenistust kaunistas soololauludega sopran Tamara Norheim, keda saatis G. Iltal oma elektriorelil. Jumalateenistuse oli kaastegev õpetaja E. Pähn. Ranvarohke jumalateenistus jättis kõigile osavõtjaile meeldiva mulje ja mälestuse.

Lõikuse tänupüha Simcoe järve ääres

Esmaspäeval, 13. oktoobril, toimus Simcoe järve ümbruses elavatele Georgina eestlastele lõikuse-tänupüha jumalateenistus kohalikus United Churchi kirikus. Päevakohase jutluse pidas abipraost T. Nõmmik ning organistina tegutses E. Welin. Kiriku altar oli päevakohaselt sügislilledega kaunistatud. Järgmine jumalateenistus samas kirikus eestlastele toimub 23. novembril.

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103.

USUPUHASTUSPÜHA ja LEERI ALGUSE jumalateenistus pühapäeval, 26. oktoobril kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel. Leeriõpilastel registreerida õpetajale kõnetundide ajal.

Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus kell 10.15 hommikul. Leerieelsed.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 2. novembril kell 11 hommikul.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. novembril kell 11 h. Laulab Noortekoor Lootus R. Lindau juhatusel. Pärast jumalateenistust NÄITEMÜÜK all kiriku kõrvalruumes. Einelaul. Näitemüügi annetused palutakse tuua kiriku juurde hiljemalt pühap., 2. nov.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6—8 õhtul. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Pühap., 26. okt. kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile.

Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb dr. Mart Leesment, laulavad Viive ja Kalle Medri.

Teisip., 28. okt. kell 7 õ. PALVEÕHTU.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 26. okt. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad H. Sepp ja jutl. E. Saraoja.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391.
"VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 26. okt. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL, kell 11 JUMALATEENISTUS, kõneleb K. Raid, segakoor T. Kirvese juhatusel.

Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, kõneleb J. Puusaag, vokaalansambel „Gloria".

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5243, kirik 923-5172

Pühapäeval, 26. oktoobril, usupuhastuspüha jumalateenistus koos läti kogudusega kell 11 e.l. Laulab Läti koguduse segakoor. Uute altaririistade — risti ja küünlajalgade — õnnistamine. Läti koguduse õpetaja emer. A. Chops'i 75 a. sünnipäeva tähistamine. Jutlus inglise keeles. Liturgia ja kirikupalve eesti ja läti keeles. Kohvilaud. Eriti segaabielulised kutsutud!

Pühapäeval, 2. novembril JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

OTTAWA EESTI EV.-LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Õpetaja O. Gnadenteich
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal

USUPUHASTUSPÜHA jumalateenistus on laup., 25. okt. kell 5 p.l.

Pensionäride Klubi avas hooaja rahvarohke koosviibimisega

Toronto Eesti Pensionäride Klubi esimene sügisene kokkutulek möödunud neljapäeval Toronto Eesti Maja suures saalis kujunes sisutihedaks ja rahvarohkeks koosviibimiseks. Kokkutulnud klubi liikmeid ja nende külalisi, kellede arvu võis hinnata 400 inimesele, tervitas klubi esinaine E. Terts, kes ühtlasi mainis, et suve jooksul on mitu klubi liiget manalasse varisenud kuid nende asemele on uusi liikmeid juurde tulnud.

Vaimuliku kõne pidas õpetaja E. Pähn, kes rääkis mõjuvalt pensionäride omavaheliste sidemete ja nende ühiste kokkutulekute tähtsusest. Pensionäride Klubi segakoor esitas E. Tobrelutsu juhtimisel viis laulu, milledest kaks olid P. Tammeveski loomingust. Kuna autor viibis ise koosviibimisel, siis tervitati teda sooja aplausiga. Muusikalist kava täiendas sopran Tamara Norheim, kes laulis E. Liigandi klaverisaatel kolm laulu ja nendele lisaks veel ühe pala.

Järgnes rikkalik kohvilaud. Lõpusõna oli esinaiselt E. Tertsilt, kes tänas esinejaid ja õhtu kohvilaua korraldajaid. Ühtlasi tegi ta teatavaks, et klubi järgmine koosviibimine on 20. novembril käsitööde näitusega ja loteriiga.

Kanada Keemiainseneride Ühingu auhind prof. dr. Rein Lüüsile

Täna, 21. oktoobril peetaval Kanada Keemiainseneride konverentsil, mis peetakse Edmontonis, antakse prof. dr. Rein Lüüsile Kanada Keemiainseneride Ühingu nn. ERCO auhind, tema saavutuste eest enne 40. aasta vanuseks saamist. Samal konverentsil peab ta ühe auhinna-loengu „Process Optimization in Chemical Engineering", mis katab tema peamist uurimistöö ala.

Möödunud aastal samal konverentsil oli eestlastest auhinnasaajate hulgas insener Kalev Pügi Kingstonist tööstuspraktika alal. Prof. Olev Träss on saanud samalt organisatsioonilt auhinna nii parima teadusliku töö kui ka konverentsi parima ettekande eest.

Alustati õppetööga Toronto ülikooli eestikeele kursustel

Toronto Ülikooli eesti keele õhtukursus algas 7. oktoobril 21-e õpilasega. Õpilasperet tervitas prof. O. Träss AABS'i nimel, kelle poolt keskus neli aastat tagasi algatati. Instruktoriks on kõik need aastad olnud prof. Vello Salo. Kursus kestab 20 õhtut ja lõpeb märtsis 1981.

Kursuse õppekavas on tunnid edasijõudnuile, kes eesti keelt räägivad. See hõlmab klassikaliste tekstide analüüsi, grammatikat ja suulisi ning kirjalikke harjutusi.

wintario

16. oktoobril peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 731406. 25.000 dollarit võitsid piletid nr. 796572, nr. 121045, nr. 019475 ja nr. 551635. $1000 võitsid piletid numbritega 25798, $100 numbrid 6312 ja $10 numbrid 114. Tasuta piletiraamatu võitsid numbrid 89.

Vajatakse
LAPSEHOIDJAT
pooleks päevaks Mt. Pleasant & Eglinton rajoonis. — Hel. 489-6709

MONTREALI PAULUSE EESTI EV. LUTERI USU KOGUDUS
Kirik: 5220 Sherbrooke St. West.
Esimees Ilmar Kurrusk, P. O. Box, 914, Alexandria, Ont. K0C 1K0, tel. 613 525-2321.
Laekur H. Oja, 4505 Powell Ave. Montreal, P. Q. H4P 1E5, tel 733-7950.

USUPUHASTUSPÜHA jumalateenistus ühenduses koguduse 26. aastapäevaga, on laup., 25. okt. kell 11 homm.

SPORT

Spordiuudiseid kodumaalt

Palangas peetud Balti ja Valgevene maletajate turniiril said kaksikvõidu Eesti malesportlased A. Veingold ja G. Uusi, kes said kümme punkti võimalikust 15-st.

*

Tashkendis peeti N. Liidu meistrivõistlused tennises. Võistlusest võtsid osa 48 naist ja 64 meest. Eestlastest mängisid Liidia Nurme ja Ervin Lange 17—24. kohtadel, Katrin Alvin ja Peeter Lamp 25—32. kohtadel.

*

Tallinnas Kadrioru staadionil peeti 11. Eesti ja Rootsi mitmevõistluse võistlused kergejõustikus, mille eestlased võitsid 31 punktiga. Eesti võistkonda kuulusid Tõnu Kaukis, Margus Kasearu, Tiit Pohl ja Heiki Meier. Individuaalselt oli parim Tõnu Kaukis, kelle punktide arv oli 7613. Tema üksiktulemused olid 100 m 11,3, kaugushüpe 7.12, kuulitõuge 13.50, kõrgushüpe 2.04, 400 m 52,4, 110 m tõkkeid 14,7, kettaheide 40.50, teivashüpe 4.30, odavise 64.50 ja 1500 m 4.49,7. Teiseks jäi tänavune Rootsi meister Christer Lythell 7536 punktiga, kolmandaks eestlane Tiit Pahker 7517 punktiga.

Naistest olid aga eestlannad palju tugevamad rootslannadest, võites neid 953 punktiga. Individuaalselt oli parim Ellen Külvand, kes võitis 4140 punktiga. Tema üksiktulemused: 100 m 14,3, kuulitõuge 12.55, kõrgushüpe 1.71, kaugushüpe 5.71, 800 m 2.21,5. Ka järgmised kaks kohta langesid Eesti naissportlastele.

Juunioride vahel võitis Rootsi võistkond, kuid individuaalselt tuli esikohale Rain Paju 6956 punktiga, teine rootslane Andres Öberg 6938 punkti.

*

Tallinna „Kalevi" spordihallis toimus traditsiooniline korvpallivõistlus Baltic Cupi võitmiseks. Sellest võtsid osa Soome, Rootsi, Läti ja Eesti koondmeeskonnad. See turniir toimus esmakordselt 1971 ja seni on seda seitse korda võitnud eestlased (1971—1977). 1978. a. oli võitja Läti ja möödunud aastal Soomes, Tamperes peetud võistlusel rootslased.

Tänavusel turniiril olid eestlased jälle võidukad, võites lätlasi 91:89, soomlasi 106:91 ja rootslasi 86:78 ning tulid kaheksandat korda Baltic Cup'i võitjaks. Eestlasist said eriauhinnad Andres Sõber, Mihhail Zhulakov ja Heino Enden.

*

Jugoslaavias Bledi järvel peetud IX Euroopa meistrivõistlustel sai kuldmedali täheujumises Tiina Kompus. Veel oli ta esimene naiskonnaharjutuses ning võitis hõbemedali tsooniujumises. Viimase 14 aasta jooksul on Eesti allveesportlased võitnud maailmameistri- ja Euroopa meistrivõistlustel 99 medalit, neist 54 kuldsed.

*

Prantsusmaal toimus jalgratturite mitmepäevasõit Tour de l'Avenir, kus N. Liidu meeskonnas võistles ka 20-aastane tartlane Riho Suun, kes saavutas neljandal 171-kilomeetrilisel etapil esikoha ajaga 4.23,59.

*

N. Liidu juunioride aerutamisvõistlused peeti Leedus Shiauliais, kus 1000 m distantsis tuli Koit Põder ühelisel kanuul esikohale. Ka kolmas koht kuulus eestlasele Kaimar Kunnasele. Kuue parema hulgas olid veel Agnes Purlau ja Rein Ruusmann, mõlemad ühisel süstal. Võistkondlikus arvestuses tulid eestlased lätlaste järel teisele kohale.

*

Eesti 1980. a. meistriteks ammulaskmises tulid Merike Sikemäe Viljandist 781 silmaga, tulemused 65 m 244, 50 m 267 ja 35 m 270 silma. Meestest sai meistritiitli Ülo Toome Türilt 821 silmaga, tulemused vastavalt 253, 279 ja 287. Noortest lasi 15-aastane Ivar Toome 806 silma, mis on maailmarekordiks selles vanuseklassis.

Spordimärkmik

Hiina on avanud oma uksed ka rahvusvahelistele kergejõustiku võistlustele. Pekingis peetud võistlusel oli 70.000 pealtvaatajat. Ebaametlikus punktidearvestuses oli esimene USA meeskond, naistest oli parim Inglismaa, teine Soome ja kolmas USA. Tulemustest on märkida: 100 m Harvey Glance 10,27, 400 m Willie Smith 46,53, 1500 m Steve Plasencia 13.52,1. 110 m tõkkeid võitis prantslane Guy Drut ajaga 13,85. Kõrgushüppes jagasid esikohti ameeriklane Ben Fields ja itaallane di Giorgio 2.25, kolmikhüppes hiinlane Zhen Xiang 16.80, vasaraheites sakslane Karl-Hans Riehm 76.52, kettaheites soomlane Markku Tuokko 62.58. Teisel päeval jooksis Pietro Mennea 200 m 20,03, ameeriklane Ben Plucknett tõukas kuuli 20.40, teine oli soomlane Reijo Ståhlberg 19.78, inglane Roy Mitchell hüppas kaugust 8.08. Naistest tõukas hiinlane Shen Li-Juan kuuli 17.74, mis on uueks Hiina rekordiks. Võistluste tähelepandavaimaks tulemuseks oli lääne-sakslase Helmut Schreiberi odaheide 92.26, mis on tänavu paremuselt teine tulemus maailmas.

*

Kaks parimat pääsesid Eugenes peetud maratonil tänavuse maailma kümnes parima hulka. Uusmeremaalane Dick Quax sai ajaks 2.10.47, mis on aasta viies parim tulemus sel aastal. Tagajärjed olid üldiselt suurepärased, sest viis meest jooksid alla 2.13 ja kaksteistkümmend alla 2.16. Uus-meremaalanna Lorraine Moller ja hollandlanna Marja Wokke jooksid vastavalt 2.31.40 ja 2.32.29, mis on mõlema maa rekordid.

Nobeli kirjandusauhind leedulasele

BERKELEY — Käesoleva aasta Nobeli kirjandusauhind otsustati anda leedu kirjanikule Czeslaw Milosz'ile, kes elab 1951. aastast alates Ameerika Ühendriikides. Milosz on rahvuselt leedulane kuigi ta kasvas üles poola kontrolli all olevas Vilniuses. Milosz töötab professorina Berkeleys, Kalifornia ülikooli juures. Värske Nobeli laureaat kirjutab peamiselt poola keeles ning on tuntud sügavmõttelise luuletajana. Nobeli kirjandusauhinna rahaline suurus on praegu 247.000 dollarit.

Wallenbergi küsimus Madriidis arutusele

USA võtab Raoul Wallenbergi küsimuse käsitlusele Madriidi julgeolekukonverentsi järelkonverentsil novembris.

USA välisministeerium on teinud oma saadikutele ülesandeks tõstatada seda küsimust konverentsil. Kas ka Rootsi seda küsimust kavatseb päevakorda võtta, pole veel selgunud.

Praost Richard Koolmeister 75

Eesti rahva kõige raskemal, pärisorjuse ja teoorjuse süngeil aastail ei saanud Usupuhastuse kirik, mida eestlased ise olid oma usuks valinud, palju oma rahvast aidata. Venemaa oli pärisorjuse maa ja tema pani isandate kätte orjade saatuse. Rootsi aeg, sest Skandinaavias pole pärisorjust olnud, oli kuldne aeg võrreldes Vene ajaga. Kuid see hea periood ei kestnud kaua. Põhja Sõda lõppes Rootsi kaotusega. Vene tuli tagasi ja orjus samuti uue hooga. Sest Venemaa valitses mõisnike kaudu. Ka kiriku üle seati patronaadi õigus. See tähendab, et mõisnik üksi määras kristliku kiriku vaimulikud. Ega siis pole imestada, et need olid mõisnike truud teenrid, mõne üksiku erandiga.

Sellel pimedal ajal eesti rahva ainsateks mõistjaiks, lohutajaiks ja abistajaiks olid Vennastekoguduse palvemajad ja nende „lugijad". Need olid rõhuvas enamuses eestlased. Näiteks oli 19 sajandi I poolel eestis 1000 eesti soost lugijat ja ainult 44 sakslast. Vennastekogudus oli rahva seas kõrgelt hinnatud ja armastatud.

Ühes sellises vennastekoguduse perekonnas sünnib EELK Rootsi praegune praost, teoloogia litsentsiaat, Richard Koolmeister 28. nov. 1905 Tallinnas. Ta isa on Vennastekoguduse jutlustaja ja pärineb Hiiumaalt. Poeg on varakult seadnud omale eesmärgi saada eesti kirikuõpetajaks. Et oma rahva pojana astuda teda teenima. See soov täitub. 1926 ta lõpetab Westholmi gümnaasiumi, 1935 Tartu Ülikooli Usuteaduskonna. Ordineeriti Tallinnas 1936. aastal. Teoloogia lic. kraadi saavutab 1950 Uppsala ülikoolis. Oli Tallinnas Noorte- ja Lastelehe toimetaja ja jatkas seda ka Rootsis. Asutas Tallinnas uue Peetruse koguduse ja oli Niguliste koguduse õpetaja kuni 1944.

Teine ajajärk õp. R. Koolmeister'i elus areneb Rootsis. Oli Põhja Rootsi piiskopkonnas Eskilstuna, Kumla ja Örebro koguduste õpetaja, kuid leiba teenis kooliõpetajana Rootsi keskkoolis Västerås. 1955. aastal valiti Rootsis asuva eesti praostkonna praostiks ja on sellesse ametisse korduvalt tagasi valitud. Seega juba 25 aastase juubeliga praost. Ta on valitud EELK Kirikukomitee liige ja hiljem Konsistooriumi assessor. Seati ülesse peakiiskopi kandidaadiks. Oli piiblitõlkimise komisjoni esimees, mille suursaavutus oli 1968. a. ilmunud piibel korrektses kaasaegses eesti keeles. Selle töö juhtimise hindamiseks valiti ta Briti ja Välismaa Piibliseltsi poolt eluaegseks Seltsi auliikmeks. Oli kaua aastaid Eesti Ühisabi esimees ja praegu auliige. 1975. a. valiti sihtasutis „Eesti Vaimulik Raamat" esimeheks ja EELK häälekandja ja ajakirja „Eesti Kirik" peatoimetajaks. Ajakirja tase on tema juhtimisel näidanud kõrget kvaliteeti. Ta on kirjutanud palju artikleid ja ilmumas on tema jutluskogu „Püha Tee".

On abielus Linda n. Malm'iga ja on ainsa tütre isa. Akadeemiliselt kuulub ta korp! „Sakala" perre.

Võib küsida vaikse ja rahuliku eesti praosti kohta Rootsis, kus on tema elutöö raskuspunkt? Kas kodumaal nooruses ja lühikese ajaga või vanemana pikal ajal paguluses?

Mõlematel aegadel on juubilar andnud ilusa panuse oma ustava tööga. Soovime temale EELK suure pere poolt head tervist, mida ta kannatades nii vajab. Rõõmu vaadates tagasi oma tööle ja ülekõige Issanda armu ja õnnistust. Temal ei tohiks olla seda kurba tunnet, millest kõneleb prohvet Hesekiel oma raamatu 33 peatüki 32 salmis: „Ja vaata, sa oled neile nagu armastuse laul, ilus kõlalt ja kaunisti kanneldatud: nad kuulevad küll su sõnu, aga nad ei tee nende järele".

Praost R. Koolmeister'i rõõmuks tunneme ridu inimesi, kes teda armastavad ja on tema sõnade ja eeskuju järele oma elu seadnud lunastuse rajale. Nad ühinevad teistega ka siit Kanadast Temale õnnistust paludes.

KARL RAUDSEPP
piiskop

Stokholmi ülikool sai Balti uurimiskeskuse

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi ülikooli juures avati 1. juulil Balti uurimiskeskus. Ülikooli valitsus andis sellele juba juhtnöörid, milledest nähtuvad uurimiskeskuse ülesanded, arendada nii uurimistegevust kui ka õpetamist ning dokumentatsiooni kogumist Baltikumi kohta.

Sellega kujundatakse see asutus mitmesuguseid teaduslikke distsipliine haaravaks institutsiooniks. Selles käsitletakse Eesti, Läti ja Leedu ajalugu, kultuuri ja ühiskonnaelu, koordineerides selleks vajalikke ressursse. Keskus vahendab ka informatsiooni ja toetab rahvusvahelist uurijate vahetust.

Administratiivselt allutakse Stokholmi ülikooli valitsusele eri juhatuse kaudu, kes korraldab ka tegelikku tööd keskuse eestseisja läbi. Viimaselt on nõuetav dotsendi kompedents. Eelrve näeb ette ka ühe teadusliku kaastöölise.

Eesti noortemalevad Ühendriikides ja Kanadas tegutsesid tihedas kontaktis. USA gaidmaleva esindaja gdr. Urve Põhi ja skautmaleva saadik skm Karl Nõmmik annavad AK lõpetamisel Kanada noortejuhtidele kutse nende AK-le 1. novembril Järvemetsal (Lakewoodis).

Foto: Ervin Aleve

Jüri Lina ettekanne kodumaa kultuurielust

Möödunud neljapäeva õhtul toimus Eesti Maja suures saalis Jüri Lina ettekanne kultuuriolukorrast tänapäeva Eestis. Vastupidi tema esimesele loenguõhtule, mil saal oli kuulajaid täis, võttis seekord sellest osa sadakond inimest. J. Lina ettekanne käsitles peamiselt kodumaal olevaid pop-muusika loojaid ja interpreete. Tema kompanii „Terra" on Rootsis lasknud pressida kümme kodumaal helilindistatud grammofoniplaati ja neid mängides ning nende juurde seletusi andes toimuski paaritunnine loenguõhtu. Kuna samas olid müügil ka tema poolt väljaantud heliplaadid, siis jäi õhtule mõneti heliplaatide reklaamimiseks ettenähtud otstarve.

J. Lina kasutas siiski võimalust oma vahekordade õiendamiseks nendega, muuseas ka „Vaba Eestlasega", kes on mõnikord kriitiliselt suhtunud ta tegevusele.

ASTA WILLMANN

Seal kus voolab Amazonas

13.

Veidi nagu isevärki lusitaanlane oli ta, patsifist; nojah, see on ju nagu peab, sest portugaallane, vastandina oma lähinaabrile, hispaanlasele, pole suuremat sõjakas, ka mitte nii väga väljas ei enda ega Issanda au eest, — ent ta oli ka botanist, too kuningas, ja see on juba vastu igasugust lusitaanlikku tava, mis näeb ette kustumatut merejanu, sadamate loomist. Ent asja jällegi päri-tava võttes polnud temagi vaba nüüd juba iidsest vürtside-ihast, hakates kohe oma tulivärskes „Real Horto's" — s.t. „Kuninglikus aias" aklimatiseerima eksootilist nelki, muskaati ja kaneeli, — ettevõte, mis õnnestus hästi isegi ekspordi ulatuses; seejärel tuli tee ja kui Napoleon 1812 a. marssis Moskva poole, oli ka Portugali kuningal paguluses, mida ta põikpäiselt paguluseks ei tunnistand, omamoodi asja ida kanti — nimelt kutsus ta Hiinamaalt paraja hulga hiinlasi Brasiiliasse oma õukonna juurde, pühendamaks nii õukondlasi kui ka ühiskonna kõrgemat klassi viisipärasesse teepruulimise saladusse, andes siis lõpuks hiinlaste hooleks kogu riigi teekasvanduse.

Iseseisvus tuli ootamatult

Ning edukad nad selles olid — läbi 19. sajandi esimese poole joodi Brasiilias nii õelda oma aia teed, ennegu kuninga kohv oma prerogatiive rakendama hakkas. Suures aklimatiseerimise protsessis aklimatiseerus viimaks kuningas ka ise, nii et jättis tähelepanemata korduvad kojukutsed teispoolt Atlanti ning reisi sinna tagasi alles troonilt tagandamise ähvardusel — jättes aga poja regendina Brasiiliasse.

Ent kui järgmisel aastal Lissaboni valitsus ka toda hakkas tungivalt tagasi kutsuma, oli temast saand juba pesueht brasiillane, kes mõõka tõstes hüüdis: „Iseseisvus või surm!" Vanal kuningal Portugalis ep olnud sellise lahkulöömise vastu ka teps midagi ja nõnda sai Brasiilia suurema sabinata täitsa iseseisvaks riigiks, vähe nagu naljakal kombel küll, kui mõelda, et omaenda kuningapoja nõudel. See juhtus 1822. a. septembris.

Kõnnime hoolitset, ent samal ajal vähe ka nagu hoolitsemata radadel. Eksootiline kasvuvabadus on just parajal määral talitset tasakaaluks metsiku ja lopsaka ning korraldatu ja põetu vahel, nii et saab nautida mõlemaid, tohutu suurt barokk pronks-purskkaevu kunstipäraselt istutet põõsastikuga ligilähedal, kui ka eemalasuvat tiiki päratute vesiliiliatega, mille lehed ümbermõõdus võivad olla kuni 21 jalga ja millede kõrvale, rohelisse vette, peegelduvad teabmis ekvatoorsete hiiglaste pinnalroomavad hiigeljuured; tükati kaardub peakohale sõre bambusevõlv, tükati lahvatab silme ette siniheledaid kaugvaateid, üllatuslikud iga kord.

On midagi rahustavalt leebet ja laineil triivivat kogu aia atmosfääris; paistab siiagi Kristus taamal mäenukil, ent tema õnnistavad käed ei näi hoopiski mitte hõlmavat siinset õnnist rahu ... ning üpris raske on seejuures mõelda, et juba ligemale neljasaja aasta eest lasti siin käiku suhkruveski ja higistasid orjad kuninga tulekuni merede tagant!

Täitamata lubadused

Jardim Botànico jääb viimseks mediteeriv-pastoraalseks elamuseks kogu järgneva aja kestel siin maal. Sest mis nüüd järgneb oleks nagu tükk atonaalset muusikat, rünnates närve ja taju kümne erinurga alt.

Hotelli fuajees sumiseb koolilastest, on õppetöö vaheaeg ja ekskursioonid Riosse ilmselt tavaks. P.E.N. kongresslasi saabub mandreilt ja saarilt, paljud vanad tuttavad ühest või teisest maailmanurgast. Ja juba käib jutt, et, jah, peale eksekutiiv istungite on kongressi programm kärbit samahästi kui nullini — ära on jäet tore ja lubat laevasõit Guanabara lahel, ära on jäänd mitmed lantshid ja ära on jäänd ka „lõpuspurt" uude pealinna, Brasiliasse, presidendi ja valitsuse vastuvõtule — nii et kui midagi ikkagi näha tahad, teed seda täitsa omal käel ja jõul, kui just ei võta ette leppida teisipäeval näidatava filmiga Brasiiliast (!). Teeme otsuseks, et kasvõi obligatsioon kodukatusele peale, kord siin, midagi ei jää nägemata muidu kui ajapuuduse tõttu.

Tänavaröövlid võtavad sõrmused sõrmest

Esimese hooga võtame ette enne kongressi avamist veel Corcovadol ära käia, nimeseletuslikult — „Väikesel Küürakal", mäel, mille otsas juba 1931. a. alates seisab too Cristo Redentor, „Lunastaja Kristus". Ent kui taksojuhile seletame, et soovime Jeesuse juurde minna, hakkab ta vaat' päris südamest naerma, sest Jeesus siin on, noh, rohkem nii nagu niisama meesterahva eesnimi ...

Asume autosse, viis hinge, igal süda pisut põksvel, sest äsja käis kui kulutuli teade läbi fuajee, et üks Belgia delegatsiooni liige rööviti täna seal — päise päeva ajal ning keset rahvamurdu — purupaljaks, löödi pikali ja võeti käekott kõige täiega; daam ise ilmus ka fuajeesse, käsi kaelas, ranne sinine.

Ent sageli röövitavat ka veidi nagu meeldivamal kombel, märkamatult — käid suurimas rahus ringi, käekott käsivarrel, ja ep ole sul sinist aimugi, et sellest on alles veel vaid sangad ja mõlemad küljed, põhi ammu ära lõigat, sisu läind! Nisukest õnne ühelgi ohvril siiski ep olnud, kuigi üle selle veel neli paljaks tehti — aga ikka: mitmekesi kallale, ohver pikali ja siis puhas töö; Copacabana rannal juhtus see veel nii põhjalikult, et võeti sõrmused sõrmest nii mehel kui naisel ning viimasel veel ka rõngad kõrvast.

Hetkel aga on nood seigad tulevikus; optimistlikus meeles kohendame käekotid kõvasti kaenlasse, sangad üle õla, mehed pistavad oma rahakotid südame vastu põuetaskusse, patsutavad paar korda veel peale, ilma et keegi teist kahtlustaks labases mammona-ihas ning alustame, esiteks kiira-käära läbi linna, siis samal kombel üles. Läheb alt mäe jalalt üles ka pisike punane rong, rohkem nii trammi nägu, ent meie probleem on aeg — ei tahaks jääda maha päikeseloojakust seal üleval ei hiljem ka kongressi avatseremooniast.

Ja siis — millises suurlinnas, või ka väikelinnas, see nüüdsel ajal ei riisuta? Ja k u i ei riisuta, k u i võid kartmatult käekotti vibutades ringi liikuda, siis, enamasti, on niisuguse kõva korra taga rusikas, mis võib su lausa isikliku kättemaksu korras hoobiga saata „teadmata kadunute" kilda — ka siis kui südamel pole ainsatki poliitilist pattu, kuritööst rääkimata, nagu seda juhtuvat lähimais naaberriikides ... Siin aga — hehh, juhtugu mis juhtub, sest Kristuse jaigeesine on ühtviisi sobiv paik nii patukahetsuseks kui ka kurjaks teoks — iseäranis kui mõelda, et oma maise teekonna lõpetas ta ristil kahe kurjategija vahel ... Ainult et vabas maailmas neid nüüd enam risti ei löödа ja nõnda ei löö ka nemad enam millegi ees risti ette, pean endamisi „sügavmõttelist" aru, tundes kuis huumor kipub hapnema irooniaks.

Elutu Kristuse sümbol

Nojah — oli ta eemalt mis ta oli, üpris vastuvõtmatu idee irriteeriv tulemus, lähemalt on ta aga ütlematult labane oma 34 meetrilises betoon-pikkuses ning torusirgete rüüvoltide korrapärasuses, ent ka oma absoluutses elutuses isegi sümbolina! Kuju marmorist pjedestalis asub pisike kabel, kus igal pühapäeval peetakse jumalateenistust ja see on vist ka ainuke pühakoda maailmas, mis sõna tõsises mõttes on Jeesuse päka all, olgu siis vaimu poolest lood millised tahes ...

(Järgneb)

Korp! Filiae Patriae 60. aasta juubel

Korp! Filiae Patriae põhikiri kinnitati Tartu Ülikooli Valitsuse poolt 27. oktoobril 1920. Samal aastal oli meie Vabadussõda kahel rindel võidukale lõpule viidud. Meie sõdurite kangeslasliku võiduga ühtusid meie valitsuse võidud Tartu rahulepingu sõlmimisel ja suhete loomisel teiste riikidega.

Peale seitsmesajast aastast sõltuvust olime vabad.

Algas riigi ülesehitamine ja selle aluseks olid meie rahva vaimsed väärtused ja tööarmastus ning meie arenenud ja avara mõistusega juhid. Meie rahva otsiv ja täiuslikkuse poole püüdev vaim, koos intensiive tööga, lõi lühikese aja vältel vaimseid ja materiaalseid väärtusi, mis meid asetasid samale tasemele vanade kultuurrahvastega.

Korp! Filiae Patriae, koos teiste üliõpilasorganisatsioonidega, on andnud oma panuse meie haritlaskonna kujundamisel.

Meie asutajad liikmed rajasid meie organisatsiooni kindlatele põhimõtetele eesmärgiga kasvatada igakülgselt arenenud, vaimselt iseseisvat ja kõblist akadeemilist eesti naist kindla distsipliini abil. Meie organisatsioon kajastas üldist suunda meie rahva elus. Meie organisatsiooni nimi, meie lipukiri ja värvid kõnelevad selget keelt meie asutajate liikmete sügavast rahvuslikust tundest ja arusaamisest, et iga täisväärtuslik isik peab omama tugevad juured oma rahva minevikus ning ühtekuuluvuse tunde oma rahvaga olevikus.

Möödunud 60 aasta vältel on meie liikmete poolt püütud luua eeldusi ja läbi viia neid meie põhimõtteid ja aateid.

Kümnest asutajast liikmest ja kahest noorliikmest on kasvanud organisatsioon, koondistega Rootsis, Ühendriikides, Austraalias ja Kanadas.

Oleme rakendanud ma põhimõtted igapäevases elus. Isamaa armastus, õestus, üksteise positiivselt mõjutamine, ei jäänud tühjadeks sõnadeks, vaid oleme püüdnud neid rakendada, ka muutunud olukordades. Oleme paguluses meiega liitunud noortele naisüliõpilastele olnud vanemateks õdedeks, hoides alal sidet eestlusega ja süvendades rahvustunnet. See elav ja liikuv vaimne õhkkond, mis moodustab meie organisatsiooni olemuse, mõjutab meid kõiki ja ühendab meid ühiseks pereks.

Sellest perest oleme kaotanud aastate vältel palju õdesid, kes on astunud üle igaviku läve. Meie mälestustes elavad nad edasi.

Korp! Filiae Patriae tegevus iseseisvas Eestis oli kindlalt välja kujunenud ja mitmekülgne, täites ülesandeid oma liikmete kasvatamisel, koostöö Tartu Üliõpilaskonnaga, kui ka rahvuslikus ja kultuurilises töös meie ühiskonnas. Meie välistegevuses arendasime sõprussidemeid hõimurahva Soome üliõpilaskonnaga, koostööd Balti üliõpilaskonnas, SELL'is, kui ka rahvusvahelises ulatuses teiste maade üliõpilaskondadega.

Karm saatus, mis tabas meie rahvast ja hävitas meie iseseisvuse, hävitas ka Korp! Filiae Patriae olemasolu võimalused.

Meie organisatsiooni tegevus lõpetati võõra võimu korraldusel. Meie generatsioon, kes oli elanud kaasa meie rahva tõusu ja õitseaja, võttis vastu ka hävitava löögi, kandes kaotusi ja ohvreid. Ja siis tuli päev, mil pidime jätma oma kodud, sageli ka vanemad ja sõbrad, et otsida eluõigust võõrail mail.

Vabasse maailma pääsnud, paisatuna paljudesse eri riikidesse, hakkasime aega mööda jälle sidet looma. Nii kujunesid meie koondised Rootsis, Ühendriikides, Austraalias ja siin Kanadas, arendades oma tegevust ja püüdes täita oma kohustusi oma liikmete vastu ja Isamaa Tütardena. Neid kohustusi on palju. Oleme kaasa töötanud meie rahva ühisettevõtetes, teadmises, et ainult töö ja ühised püüdlused hoiavad alal eestluse paguluses ja viivad meid kord tagasi meie kodumaale.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

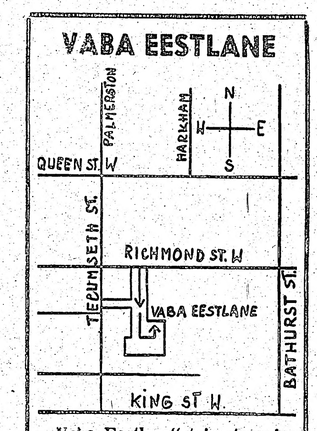

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella **9—4-ni.**

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte **kuni** esmasp. homm. kella **11-ni ja** nädala teise ajalehte **kuni** kolmap. homm. kella **11-ni.**

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: P.O. Box [illegible]
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0060

UUED KANADA SÄÄSTUTÄHED

(CANADA SAVINGS BONDS)

NEIL ON HEAD JA TUGEVAD OMADUSED, MIDA TE SOOVITE INVESTEERIMISEL.

Kanada Säästutähed on miljonitele kanadalastele alati olnud usaldusväärseks investeeringuks, pakkudes paljusid häid ja tugevaid omadusi.

Niipea kui te aru saate nendest omadustest, selgub teile, kuivõrd heaks investeeringuks on Kanada Säästutähed ja kui soodsad need on võrreldes teistega.

HEA KINDLUSTIS.

Kanada Säästutähed moodustavad kindla investeeringu. kuna need on kindlustatud kõigi Kanada ressurssidega. Kui te ostate Kanada Säästutähti, siis võite kindel olla, et teie raha on alati kindlas kohas.

HEA PAINDLIKKUS.

Uusi Kanada Säästutähti on lihtne igal ajal sularahaks vahetada ... seega ei ole te luku taha suletud. Ning teid ei karistata intressimäärade vähendamisega kui te vahetate need sularahaks ükskõik mis ajal pärast 31. detsembrit 1980 — te saate teenitud intressi iga täie kuu eest, mis on möödunud 1. novembrist 1980 alates. (Kui te vahetate oma uued säästutähed 31. detsembril 1980 või enne seda, siis maksetakse teile välja ainult säästutähtede nimiväärtus).

Te võite osta uusi Kanada Säästutähti sularahas või osamaksudes summades, mis algavad 110-st dollarist ja minna kuni lõpliku ostusumma piirini 35.000 dollarini.

Kanada Säästutähed pakuvad teile valiku kahte liiki säästutähe vahel. Seal on Regulaarne Intressitäht (Regular Interest Bond), mille alusel teile maksetakse igal 1. novembril intressi tshekiga või kantakse see otse teie tshekikäibe või hoiuarvele mugava otsese deponeerimise kaudu.

Teine on Liitintressitäht (Compound Interest Bond), mis investeerib teie intressi automaatselt, teenides sellega ka intressilt intressi.

Iga 100 dollariline Liitintressitäht kasvab 7 aasta kestel tähtpäevumisel 201.16 dollarile.

HEA TULU.

Kanada Säästutähed annavad teie rahalt head tulu — eriti kui te võtate arvesse kõiki nendega pakutavaid tugevaid omadusi.

Uued säästutähed kannavad kuupäeva 1. november, 1980 ning teenivad 10½% igas aastas kuni tähtpäevumiseni 1987. aastal.

PRAEGU MÜÜGIL.

Te võite osta oma Kanada Säästutähti igalt volitatud müügiagendilt, kaasaarvatud pangad, investeerimisasutused, börsimaaklerid, trust kompaniid ja ühispangad.

Ostke oma säästutähed juba täna!

10½%

IGAS AASTAS 7 AASTA KESTEL

Hea kindlustis Hea tulu

Canada

ALATI HEA!

Täiendavalt pensionäride maksusoodustustest

Allakirjutanu poolt käsitleti augustikuus ajalehes olulistest muudatustest Ontario omavalitsuse maksude soodustuste alal pensionäride osas. Loodetavasti on enamus vahepeal valitsuse poolt saadetud formularidele reageerinud ja nüüd juba oma sissetulekut kuni $500 ulatuses, millele liitub veel $50, rikastanud.

Isikud, kes ei oma õigust vanaduspensionile (OAS), peavad vastava toetuse saamiseks täitma eraldi sooviavalduse, mille kaudu tehakse kindlaks isiku vanus ja õigus elukohale Kanadas. See hõlmab eriti hiljutisi immigrante.

Kui kaks pensionäri elavad koos, s.o. jagavad sama eluaset ja ei ole omavahel abielus, siis peab kumbki täitma eraldi sooviavaldose vormi, kuid tagastama need koos samas ümbrikus.

Kui üürilisel puuduvad kviitungid või pangast tagasi saadud tshekid üüri maksmise tõenditena ja üürile andja keeldub oma allkirjaga üüri saamist tõendamast, siis võib sooviavalduse saata ilma selle allkirjata, märkides ära põhjused miks üürile andja keeldub tõendamast.

Pensionärid, kes on taotlenud omavalitsuse maksude vähendamist „The Municipal Elderly Resident's Assistance Act" alusel, peavad vastavalt taotletava summa aluseks olevatest maksudest maha arvama saadud soodustuse.

Farmerid saavad võtta aluseks ainult elukohale määratud omavalitsuse maksude osa, mitte aga osa mis määratud talupidamise majandamisel.

Kui keegi üürib välja osa oma majast, siis omavalitsuse maksude osa, mis on renditud osa kuludena arvestatav, kuulub üldsummast mahaarvamisele, s.o. ainult isiklikult kasutatav osa majale määratud maksudest on lubatud määratava toetuse ehk soodustuse aluseks.

Kui pensionär lahkus Ontariost 1. juulist 1980 või hiljem, siis ta võib siiski taotleda Ontarios elatud aja eest maksudest või üüri arvel toetuse saamist.

Kuna vastav seadus jõustus 1. juulil, siis tõenäoliselt enne 1. juulit lahkunud ei oma seda soodustust.

Kui pensionär abiellub aasta kestel, s.o. enne toetuse sooviavalduse täitmist, olenemata, et teine abielupool ei ole pensionär, siis on arvestamise aluseks mõlema abielupoole maksud või üürid, liidetuna enne ja pärast abiellumist.

Abielu lõhenemise (separation) korral, kui mõlemad abielupooled on pensionärid ja omavad eraldi residentsi, siis võivad mõlemad taotleda toetust. Sama kehtib, kui eraldumine toimub tervislistel põhjustel. Koos elatud aja eest tuleb aga üüri või maksud jagada pooleks.

Kui aga toetussooviavalduse täitmise ajaks elatakse koos, siis võidakse täita vaid üks sooviavaldus, mille aluseks on mõlema maksud või üürid kokku.

Pensionäride surma juhtumid 1980. aastal tuleb eraldada kahte kategooriasse:

a) Kui pensionär suri enne 1. juulit s.a., siis kokkuvõttes võiks märkida, et kohaldamisele tuleb tema seadusliku esindaja kaudu seni kehtinud „Property Tax Credit" võimalus, s.o. taotlus koos tulumaksulehe täitmisega.

Lesestunud abielupool, kui 65 aastane või vanem, võib aga taotleda toetust kogu aasta ulatuses („Property Tax Grant).

b) Kui pensionär suri pärast 1. juulit 1980, siis pärandustombu hooldaja võib täita sooviavalduse soodustuse ehk toetuse saamiseks (Property Tax Grant).

Kui lesestunud abielupool on ka õigustatud selle toetuse saamiseks, siis pärandustombu kõrval võib lesk täita eraldi sooviavalduse. Avesse võetavad maksud või üür, selle aja eest kui lahkunu veel elas, tuleb aga jagada võrdselt lahkunu ja lese vahel.

Täielik $50 müügimaksu toetus (Sales Tax Grant)makstakse nende pensionäride surma korral, kes surid pärast 1. juulit s.o., kui testamenditäitja selleks saadab sooviavalduse.

E. SOOMET

Võrulaste sügispidu

Võrulaste sügispeol kaks orkestrit, lauluansambel ja kanneldajad. Perenaistelt laudalele kerged suupisted, sõira (kus sõira, seal sõpra), hiljem kohvi ja veel midagi juurde. Kõik selleks, et võiksime mugavalt kas joogi või kohvitassi juures ettekaneid jälgida ja soovikohaselt ühislaule kaasa laulda, milleks on laulusõnad varutud. Saali kaunistamine on Salme Vesi ja Oskar Haameri hooleks. Kava koostamine, teadustamine ja kava sujuv rakendamine on jälle meile hästituntud Aug. Tuvikese käes.

Peo lõbus ettekandeline osa ning järgnev simman viib meid tagasi mälestuste varasalvede juurde, oma noorusradu tallama. Kõik pililood on ühe haanja mehe poolt valmis seatud. Võru lauluvelle sõsardega laulavad juba mitmel häälel ning viimase laulu jaoks on tõsiselt tarvis kogu pererahva panust.

Torupillimeeste vana ilusa valsiga algab päris küla tantsupidusimman, kus juba kõik peokülalised kaasa löövad.

Kapelmeister G. Iltal oma 20% suurendatud orkestriga võtab ohjad oma kätte. Simman lõpetatakse „Võrukeste tsõõriga" ja siis on veel küllaldaselt aega peenemate tantsude jaoks.

Laupäeval, 15. nov. on simman Eesti Majas, algus kell 7 õhtul. Kõigile teretulemast! Piletite ettetellimine kuni 12. nov. V. Piigli, tel. 766-2255, R. Lall, tel. 535-8436.

Inimene ei tee teisele siinilmas midagi rumalast peast, vaid aina suurest rõõmust, et võib teisele väänata. A. H. Tammsaare

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 21. oktoobril 1980 — Tuesday, October 21, 1980

KIREV MAAILM

STOKHOLM — Pagulaste sõbraliku vastuvõtmisega hea nime omandanud Rootsi on sattunud nüüd probleemi ette, kuidas suhtuda Liibanonist saabuvale pagulaslainele. Kuid möödunud aastal tuli Liibanonist võltsitud paberitega vähemalt 200 pagulast, siis praegu võivat olla neid 700, kes katsuvad teed leida Rootsi. Kõigil Liibanonist tulnuil on võltsitud maaletuleku dokumendid ja neid ootab ees piirilt tagasi suunamine või riigist välja saatmine. Ametlike, Beiruti Rootsi saatkonnast saadud teadete kohaselt on pagulaslaine taga organiseeritud kuritegelik organisatsioon, kus on mängus suured rahad. Ametlike andmete kohaselt on juba 900-le liibanonlasele müüdud võltsitud dokumente.

SAN FRANCISCO — Mount St. Helensi rahustamiseks grupp mingi müstilise usulahu liikmeid otsustasid kasutada muistsete aegade usukommet ja ohverdada tulemäele neitsi. Seesuguseid ohverdamisi harrastasid muide algasukad Kesk-Ameerikas. Kuna aga tänapäeval on raske saada neitsit rituaalseks ohverdamiseks, soetati plastik-tüdruk, nagu neid nüüd müütatakse seksi-kauplustes. Plastik-mannekeen täideti liivaga ja visati vulkaani kraatrisse. Huvitav on jälgida, kas vulkaan ohvriga on rahul või tahab ikka pärist elusat neitsit.

HELSINGI — Soome presidendi Urho Kekkose 80. aasta sünnipäeva puhul presidendile pühendatud tänavasildid varastati kohe esimesel ööl, pärast nende kohale asetamist. Nimesildid kadusid endise Kampinkatu mõlemast otsast. Politsei üteluse kohaselt varastatakse Helsingis igal aastal paarkümmend tänavasilti ja peamisteks varastajateks on kas kodumaised või välismaade turistid. Möödunud suvel saigi politsei kätte välisturiste kelle kottidest leiti hunnik tänavasilte.

HELSINGI — Helsingi SOS teenindusse helistatakse aasta jooksul üle 5000 korda. Helistajaist tuhande ümber hauduvad enesemõrvamõtteid. Enamusel juhtumeil enesemõrvamõtted pole veel kindlaks kujunenud ja lähevad mööda. Inimesed põevad kriisiolukorda, mis puudutab neid endid, kui ka nende lähemat ümbruskonda. Enesemõrva vältimise ja kriisivalve teenindus on kestnud Helsingis juba kümme aastat ja kuulub Soome Vaimutervishoiu tööprogrammi.

HELSINGI — Lõunas puhkusereisil surnud soomlase laip vahetati transpordil sakslasega. Juhtum tuli avalikuks kui surnu omaksed läksid surnut vaatama. Surnu kodumaale transpordi korraldanud välisministeerium on siiski tehtud eksitust lubanud parandada.

NEW YORK — Tony Vera otsib elust põnevust. Kandes võluri riietust ronis ta Brooklyni sillale mõttega sealt alla hüpata, kuid peatuti enne politsei helikopteri poolt. Kui ta oli sillakaarelt lahkuma sunnitud, lubas ta uuesti alla hüpata. Ta ütles, et vajab põnevust oma elus. Ta tahab just hüpata.

PEKING — Puna-Hiinas paistab veel kord majas. Keegi Pekingi pangaametnik mõisteti 15 aastaks sunnitööle, selle eest, et ta oli pangast kõrvaldanud suurema summa raha. Pangaametnik leidis, et karistus on liiga karm ja kaebas edasi ülemkohtusse. Ülemkohus leidis omalt poolt, et karistus on liiga nõrk ja mõistis kaebealuse surma.

WASHINGTON — Sõjaväeliseks kulutuseks kasutatakse tänavu aasta üle 500 miljardi dollari, mis on 10% suurem kui oli möödunud aastal, kinnitatakse Ühendriikides avaldatud uurimuses. Kui selline kiire tõus peaks jatkuma, siis oleks 80-ndais aastais kaitsele varutud kulutused 600 miljardi dollari ümber aastas, kui inflatsioon praegusest ei suureneks. Kui see aga võiks tõusta, oleks sõjalised kulutused veel palju suuremad.

TEADAANNE

„Vaba Eestlase" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad vale aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „Vaba Eestlase" tähtraamatus avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, P. O. Box 70, Stn. „C", Toronto 3, M6J 3M7, Ont. Aadressid palutakse saata hiljemalt 15. novembriks. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

Selgusid T. E. Seltsi loterii võitjad

Toronto Eesti Seltsi sügispidu oli toonud kokku poolteistsada külalist, kes elasid kaasa meeleolukale õhtule, kus elevust tekitavaks momendiks oli T.E. Seltsi loterii loosimine.

Õhtu avas lühikese tervitusega T.E.S. abiesimees A. Veedla. Eeskavalises osas esines mustakunstitrikkidega Eha Luik ja kontsertakordionil Tiina Kiik. Esimene esitas mõned nöörtrikid, teine alustas kontsertpaladega ja andis lõpuks värvirikkamaid rütmilisi palasid ning lõpetas oma toreda esinemise marupolkaga. Mõlemale noorele esinejale anti lilli.

Loterii loosimisel kuulusid komisjoni EKN esimees U. Petersoo, Eesti Võitlejate Ühingute Liit Kanadas esimees K. Tori ja Toronto E.V.Ü. esimees H. Kivi. Esimeseks tõmmati välja peavõit $1000, mis langes piletile nr. 01475, mille oli ostnud E.J. Koop. $500 suurune teine auhind langes piletile nr. 08148 ja selle oli ostnud Kenneth Kaasik. Kolmas, $250 suurune auhind langes piletile nr. 04476, ostja on I.A. Kanne. Viis $50 suurust lohutusauhinda langesid pileteile nr. 04991 — Margit Peters, nr. 02525 — A. Arumäe, nr. 01614 — D. Kruusberg, nr. 00081 — Lydia Kööp ja nr. 05571 — Rein Villand. Õnnelikest võitjaist oli kohal A. Arumäe, kellele võidusumma ka kohapeal üle anti. Kaks võitjaist, nii peavõidu saaja kui ka lohutusauhinna saaja elavad Eesti Kodus.

Pärast loosimist jätkus pidu G. Iltali orkestri rütmis ja vaheajal toimus rikkalike võitudega loterii. Lavadekoratsioonid oli valmistanud kunstnik J. Saarniit.

Nobeli rahuauhind argentiinlasele

OSLO — Käesoleva aasta Nobeli rahuauhind otsustati anda Ladina-Ameerika kristliku rahuliikumise juhile argentiinlasele Adolfo Perez Esquivel'ile. Nobeli rahuauhinna komiteest mainitakse, et Esquivel on pühendanud kogu oma elu inimõiguste eest võitlemisele. Nobeli auhinna laureaat on 48-aastane ja elukutselt kujur. Ta on Argentiina praeguse sõjaväelise rezhiimi ajal oma tõekspidamiste eest vangistatud ja vanglas viibinud.

Loeng Tartu College'is

Kui mäed purskavad ja maa väriseb su jalge all, siis tulevad meelde mõned piibli salmid. Kui kõik jälle mööda läinud, tekib küsimus: „Miks ja kuidas see kõik juhtub?"

Prof. Terasmäe Brock ülikoolist, geoloogia osakonnast räägib sellest kõigest Tartu Instituudis esmasp., 27. okt. kell 19.30. Te kuulete, et maja alus, n.n. kindel kalju, polegi nii kindel, vaid on tegelikult nagu jääpank jäämineku ajal Emajõel. Siis olete ehk õnnelik ja tänulik, et asi niigi läks.

Ohvitseride kogu arendab vilgast tegevust

Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas peakoosolekul, mis peeti möödunud neljapäeval Toronto Eesti Majas, viibis arvukalt kogu liikmeid. Osavõtjaid tervitas esimees N. Valge, mille järele koosoleku juhatajaks valiti R. Viksten ja sekretäriks E. Reinat. Sissejuhatava pikema sõnavõtuga kogu eesmärkidest esines R. Viksten, kes kinnitas, et organisatsiooni eesmärgiks on koondada eesti ohvitsere ühiseks pereks.

Lühike palvus oli abipraost T. Nõmmikult, millele järele tegevuse aruande esitas Reinat, majandusaruande E. Silm ja revisjonikomisjoni aruande E. Kivi. Aruanded kinnitati. Tegevuskavas on külastada Kanada sõjaväelisi õppeasutusi, korraldada väljasõite, omavahelisi koosviibimisi ja erialalisi loenguid. Peakoosolek kinnitas ka Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas põhikirja.

Juhatus valiti tagasi endises koosseisus: N. Valge — esimees, R. Viksten — abiesimees, E. Silm — laekur, E. Reinat — kirjatoimetaja, T. Nõmmik — ametita liige. Revisjonikomisjoni koosseisu kuuluvad E. Kivi, E. Kuris ja H. Later.

Koosolekul ülestõstetud küsimuste ja läbirääkimiste raamides oli rohkesti asjalikke sõnavõtte.

Püssi & Püstoliklubi peoõhtu

Toronto Eesti Püssi & Püstoliklubi korraldab oma edurikka tegevuseaasta lõpetamiseks reede õhtul 14. nov. algusega kell 19.00 peoõhtu Eesti Maja suures saalis. Peo kava esimeses osas on ettenähtud klubile valmistatud lipu õnnistamine ja klubile üle andmine. Vaimulik talitus toimub õpetaja T. Nõmniku poolt ja lipu annab klubile üle aupeakonsul Ilmar Heinsoo. Hiljem toimub 14. juunil Vabal Olümpial, ESTO-80 ülemaailmsel laskevõistlusel ja Balti laske-maavõistlustel kanada eesti laskuritele võidetud medalite ja diplomite kättevõtmine.

Peo teine osa koosneb laulu ettekannetest solistilt ja Estonia laulugrupilt.

Seni registreeritud 6000 maavärisemise ohvrit

EL ASNAM — Maavärisemise tulemusena hävinud El Asnami linna varemetest on seni välja kaevatud 6000 laipa. Esialgu kalkuleeriti, et surmasaanute arv ulatub 20.000 inimesele kuid nüüd loodetakse, et surmasaanute arv piirdub umbes 10.000 elanikuga.

Teadaanne

„Vaba Eestlases" nr. 77 kirjeldatud raamat „Rehvitud purjedega" on veel piiratud arvul saadaval: J. Luide, 119 Southvale Dr. Toronto, Ont. Tel. 425-2977.

Venelased maksid oma võla

Toronto ärimees Wallace Edwards sai N. Liidu valitsuselt kätte talle võlgneva summa 36.000 dollarit pärast seda kui ta oli vene kaubalaeva Toronto sadamas lasknud aresti alla panna ja pööras kohtu kaudu Ottawas Royal panga poole N. Liidu saatkonna rahasummade kinnikülmutamiseks temale saadaoleva summa ulatuses. N. Liidu huvisid kaitsvad Kanada advokaadid esinesid esialgu väitega, et Torontos aresti alla pandud vene kaubalaev, mis lasti vabaks alles 100.000 dollari kautsjoni sissemaksmisel, kuulub N. Liidus tegutsevale laevaühingule Murmansk Shipping Co.-le, kuid jõudsid nähtavasti arusaamisele, et selle ettekäändega pole väljavaateid kohtus võitmiseks ja parem on võlguolev summa välja maksta.

Laupäeval EKN üldkoosolek ja tuluõhtu

Laupäeval, 25. oktoobril algusega kell 9.30 homm. peetakse Torontos, Eesti Majas, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraline aasta-üldkoosolek. EKN üldkoosolek algab palvusega EKN liikme õp. H. Laaneotsa poolt. Järgnevalt on tervitus aupeakonsul I. Heinsoolt ja EKN esimehe U. Petersoo ettekanne „Vabadusvõitlus ja meie ühiskond". Edasi on päevakorras EKN 1979/80. a. tegevusaasta aruanded, 1980/81. a. tegevuskava ja eelarve, valimised põhikirja järgi ja põhikirja par. 4 muutmine, millega EKN valimistel kandidaadiks seatavate vanuse alammääraks 23 aasta asemel määratakse 21 aastat.

Ühenduses üldkoosolekuga toimub sama päeva õhtul Eesti Majas EKN tuluõhtu EKN tegevuse majandusliku aluse kindlustamiseks.

Pravda: „Politsei kõrilõikajad Torontos"

MOSKVA — N. Liidu kommunistliku partei peahäälekandja „Pravda" atakeerib ägedalt Kanada politseijõudusid, kes panid Toronto sadamas ühe Kanada ärimehe võlgade katteks aresti alla vene kaubalaeva „Stanislavskiy". Võlgnikuks oli tegelikult N. Liidu valitsus, kes võlgnes ärimehele 36.000 dollarit Montreali maailmanäituse ajal vene paviljonile tellitud trükitööde eest. „Pravda" kirjutab, et „politsei kõrilõikajad, kes käitusid nagu keskaja piraadid ründasid ja röövisid vene kaubalaeva. Kanada välisministeerium lükkab need süüdistused kategooriliselt ümber ning Ottawas ja Torontos imestatakse, miks venelased alustasid oma rünnakut, alles siis kui N. Liidu valitsus nõustus ärimehele temale võlguoleva summa välja maksta.

Afganistani sõjavägi kavatses riigipööret

NEW DELHI — Indiasse saabunud informatsiooni kohaselt piirasid vene soomusmasinate üksused möödunud nädalal ümber Kabuli lähedal asuvad Afganistani armee barakid, et takistada sõjaväe aktsiooni punaste hüpiknuku president Babrak Karmali valitsuse kukutamiseks. Mässu kavatsenud 3600-st sõdurist koosnev väeosa tahtis ühineda Kabuli ümbruses opereerivate partisanidega punaste diktatuuri kukutamiseks, kuid venelased said sellest mässukatsest õigel ajal teada ja piirasid Afganistani üksuse barakid tiheda soomusmasinate rõngaga sisse, mille tulemusena mässukatse ebaõnnestus.

Ilmus ja on tellijaliikmeile välja saadetud

Arved Viirlaid

MÄRGITUD

Romaan eestlaste saatusest Soomes 1947

Hinnad tellijaliikmeile:

	üksikraam.		poolsari (6 raamatut)	
	br.	köit.	br.	köit.
USA ja Kanada $	7.70	9.90	42.—	57.—

Kaanehind mitteliikmeile: br. $10.—, köit. 13.50

ESINDAJAD KANADAS:

A. Viirlaid, 63 Glen Davis Cresc., Toronto M4E 1X7, Ont.; Estonian Publishing Co. „Meie Elu", 958 Broadview Ave., Toronto M4K 2R6, Ont.; E. Kalm, R. R. 2, Breslau, Ont. N0B 1M0; E. Kivestu, 588 Westluke Ave., Montreal H4X 1P7, Que.; V. Lenk, 511 Lawson Rd., London, Ont. N6G 1Y1; H. Lille, 1 Eriksdale Rd., Etobicoke M9C 2B5, Ont.; V. Metski, 6 Dawn Rd., St. Catharines L2N 4M7, Ont.; L. Normet, 343 Cannon St. E. Hamilton, Ont. L8L 2C1; K. Pikker, 3876 Pandora St. N. Burnaby, B.C. V5C 2A5; V. Sprague, 2313 Samuel Drive, Ottawa K1G 3C3, Ont.; The Scandinavian Shoppe, 279 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2; U. Veedler, 47 Kent Ave., Sault Ste. Marie, Ont.

VEETKE TALVEPUHKUS LÕUNAS! SOODSAD HINNAD.

Eesti Panga liikmetele HINNAALANDUS broshüürihinnast

Florida alates $ 399 2 näd.

Havaii alates $1.049 3 näd.

KIWI TRAVEL

Toronto Eesti Majas, 958 Broadview Avenue

Toronto, Ontario M4K 2R6

TELEFON 466-4813

POKO'S MEAT

376 COLLEGE STREET, TORONTO

TEL. 922-1300

on ostetud eestlastele tuntud LÄTI ÄRI poolt

BROADVIEW DELICATESSEN

141 Danforth Ave., Toronto

Tel. 465-9905

MÕLEMA ÄRI TOOTED ★ KODUMAINE MAITSE

KÕRGE KVALITEET ★ SOODSAD HINNAD

Kõik endised ja uued kliendid teretulnud! Mõlemas äris palju euroopapärase maitsega kvaliteet-tooteid. Kõik värske, puhas ja meeldiv. — OOTAME TEID!

Omanikud Ausme ja John Mikelsons

Õpetaja Walter Johanson asub Vancouverisse

Õpetaja Walter Johanson lahkub Albertast, kus ta oli ühes maakoguduses õpetajaks ja asub 1. jaan. tööle Vancouveri Faith Luteri kirikusse Burnabysse, kuhu ta kaheksa kandidaadi hulgast valiti.

Detsembris külastab ta Torontot, kus ta jutlustab 14. detsembril kell 9.30 ja 11 homm. Advent Lutheri kirikus.

Reagan kuulutab Jeruusalemma Iisraeli pealinnaks

NEW YORK — Ühendriikide vabariiklaste partei kandidaat Ronald Reagan tuli avalikkuse ette rabava deklaratsiooniga, mainides, et Valgesse Majja presidenditoolile pääsemisel tunnistab ta Jeruusalemma Iisraeli pealinnaks. Reagan mainis, et see samm on väga oluline ja tähtis iisraeli rahvale ning juutidele kogu maailmas.

Nalja

Naine väljub iludussalongist ja läheb koketeerides pargipingil ootava mehe juurde:

„Hei, kallim, kuidas oleks, kui me kahekesi teeksime ühe kena olemise?"

Mees vaatab iludussalongis „ülesloödud" naist ja vastab:

„Mine vaata parem kedagi teist. Sa pole minu tüüp, sa tuletad mulle liiga palju meelde mu oma naist."

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 23. oktoobril kell 8 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Aianduslubi loenguõhtu: Ene Runge vaatleb võrdlusi tarbekunstis esinevate lillmustrite ja looduslillede vahel.

Laupäeval, 25. oktoobril kell 7.30 õ. Eesti Majas Eestlaste Kesknõukogu Kanadas tuluõhtu.

Pühapäeval, 26. oktoobril kell 3.30 p. Heliconian Hallis Eesti Kontsertbüroo käesoleva seeria esimene kontsert.

Pühapäeval, 26. oktoobril kell 3 p.l. Eesti Majas Eesti Invaliide Toetava Naisringi moenäitus.

Esmaspäeval, 27. oktoobril kell 7.30 õ. Tartu College'is prof. J. Terasmäe loeng valguspiltidega „Vulkaanidest ja kontinentide triivimisest".

Laupäeval, 1. novembril kell 6 õ. Holiday Inn ruumides Toronto Eesti Meeskoori kontsert-ball.

Pühapäeval, 2. novembril kell 4 p.l. Eesti Majas ESTO-80 helifilmi esitamine.

Laupäeval, 1. ja pühapäeval, 2. nov. Eesti Majas Saarniidu kunstinäitus.

Pühapäeval, 2. novembril kell 7. õ. Lawrence Park Collegiate saalis Kanada Eesti Teatri esitusel „Kohtumine vanas majas".

Pühapäeval, 2. novembril kell 3 p.l. Tartu College'is mulkide seltskondlik kooviibimine.

Pühitseme äritegevuse **25. AASTAPÄEVA**

21. OKTOOBRIST — 25. OKTOOBRINI

TASUTA KOHV JA VÕILEIVAD KÕIKIDELE KLIENTIDELE ● 2-kilosed heeringafilee purgid spetsiaalhinnaga, sämuti värsked verivorstid ja palju muud.

VIKING FOODS & IMPORTS

133 LAIRD DRIVE, TORONTO, M4S 3V5 ONT. ● Helistage 425-0450, 425-0499

Talvised äri lahtioleku-ajad: teisip. — neljap. 8—6, reedel 8—7, laup. 8—4. Esmaspäeviti suletud.